

Nr. 40

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 6 d. Spalio (October.) 1905 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XI

Politiszkos žinios.

Karė Maskolijos su Japonija.

Sandaros traktatas dar nepadarėtas, bet garsus caro pasiuntinys Witte jau padarė Portsmouthe sutarimą atgabendoti Maskoliją; iki šiol jis vadinamas Prancūzijos ir Vokietijos, kaiserio atlankė net Prūsų Lietuvos giriose, Romintuose, netoli Vištyčio. Kokį reikalą jis turėjo pas Vokietijos valdovą, tikrai nežinia; gana, kad Witte atlankė Wilhelmą ant caro prisakymo.

Per tarpininkystę Prancūzijos pasiuntinio, caro randas pranešė Japonijos valdžios oficiališkai apie degradavimą admiralų Nebogotovo ir jo laivynės oficerų, kad Japonijos randas nerodytų jiems tokios godonės, kaip pridera caro admiralams ir oficerams. Įpyko mat caras ant savo tarno už tai, kad neįstengė išpildyti prisakymo ir nesumušė japonų. Prisakymus, vienok, davinėti gali jeib kvailys, ne prisakymai rodo išmintį, bet jų išpildymas; išmintingas valdovas neduoda savo tarnams neįpildomų prisakymų, o caras tą padarė, todėl turėjo apsiriki. Čia ne Nebogotovo kaltas, bet visa ta ruja arti caro stovinti, kurios pareiga buvo parupinti viską, kas galėtų pergalę palengvinti. Tie, vienok, arti caro stovintys, bijanti save ant pavojaus statyti, nieko neparengę, mokojo vien prisakymus neįpildomus davinėti. Jų todėl kaltė kur-kas didesnė negu Nebogotovo, o tu kalčiausiųjų caras bausti nedrįsta, todėl baudžia mažesnius kaltininkus, kurių visa kaltė tame, kad Dievas nedavė jiems nė doros, nė proto daugiau už kitus sudemoralizuotus caro tarnus, tarp kurių yra net toki, kuriuos caras be nuopelnų apdovanoja.

Tuli maskoliški oficerai, esanti nelaisvė Japonijoje, kėlė maistui, kiti stengėsi pabėgti. Tuo Japonijos valdžios nubaudimui atidavė kariskam sudui ir tasai caro oficerius nusprendė vienus ant metų, kitus gi dar ant ilgesnio kalėjimo. Maskoliškas randas, per tarpininkystę prancūziško pasiuntinio, kadangi iki užtvirtinimo sandaros nėra Japonijoje maskoliško, pakėlė protestą prieš taip skaudų nubaudimą caro oficerų. Maskoliškas randas užtikrina, buk Maskolijoje ant karės nelaisvę uždeda vien disciplinariską bausmę, nebaudžia lygiai su kriminalistais. Japoniečiai, vienok, gerai žino, kad karės nelaisvius Maskolijoje gana tankiai baudžia daug skaudžiau negu kriminalistus, tokius, už maistus ir pasipriešinimus, Maskolijoje net sušauda, ar pakaria. Ne vieną juk japonišką oficerą, patekusių į nelaisvę šioje karė, maskoliai sušaudė. Žmoniskumo mokintiesi todėl japoniečiams nėra reikalo nuo maskolių, kadangi jie šioje karė elgiasi žmoniskiau už maskolių, nebuvo dar atsitikimo, kad jie kame būtų peržengę terptautiskų sutarimų; maskoliai gi ne kartą tą padarė. Maskoliai leidžia į vietą paskalus, buk patekusioj japoniečiams Sachaliną dalyje japoniečiai persekioja maskolių ten apsigyvenusius, atima nuo jų žemę ir viską, ką tik tie turi ir vė-

ja į maskolių pusę. Japoniečiai juokiasi iš tokių apkalbinimų, kadangi jie esą teip juokingi, kad jų ir maži vaikai nelaikys už teisingus. Ar patekusioj japonams Sachalino pusėj buvo politiški nusidėjėliai, tikrai nežinia; buvęs ten amerikoniškas agentas mini vien apie vieną lenką. Kitas, kaip sakoma, dar prieš užpuolimą japoniečių maskoliai perkėlė į Siberiją ir, be abejonės, atidavė į karinamę.

Daugelis maskolių, primdami gana sunkias sandaros išlygas, tikėjo, kad po kelių metų, kada Maskolija susidurtų, ji galės atnaujinti karę ir, sumušusi Japoniją, atgauti tą, ką dabar nužudė. Tuli laikraščiai kalbino net nuolat laikyti rytinėje Sibierijoje 300000 kareivių, su kuriais tikėjosi netikėtai, prie geros progos, užpulti ant Japonijos ir juos išvysti nuo Azijos sausžemio. Gal tokius mirius turėjo ir randas, kadangi jis nesiskubino paleisti namon esančius rytinėje Azijoje atsarginius kareivius. Jeigu, vienok, iš tikro Maskolija tikėjosi nežaliojo pradėti karę ant atkerštinimo už dabartinį nepasisekimą, tai ir tu vilčių išpūlis išsiskaidė, arba bent jų išpildymą atidėti ant tolesnio laiko.

Yltis greito atsigriebimo išnaikino naujas, ant kito pamatų padarytas susijungimas Japonijos su Anglija, pagal kuri, kiekvienoj karėj Japonijos, kad ir su vienu priešu, Anglija turi jai padėti su visoms jurinėms ir žemės pajiegoms. Jeigu gi Anglija turėtų nuo kokie nors priešų ginti Indijas, ant kurių gali tiki maskoliai užpulti, Japonija turi Anglijai padėti su visoms savo pajiegoms. Kopijas to traktato Anglija išsiuntė visoms viešpatystėms, o tame ir Maskolijai. Kadangi traktatas susiršimo Anglijos ir Japonijos padarytas tik apgyimui dabartinę jų valdybą, tai jam priartina, apart Maskolijos, visos kitos viešpatystės, jis nepatinka vien maskoliams, kadangi atima galėjimą atnaujinti karę su Japonija, arba užpulti ant prigulinių Anglijai Indijų. Katroj pusėj Maskolija ne pradėtų karę, Mandžurijoje, Chinuose, ar Indijoje, visur patiks du tvirtu, susiršiusiu priešu Japoniją ir Angliją. Tas ir sulaukys ją nuo pradėjimo karės.

Už nuderėjimą šio to nuo Japonijos reikalavimų, caras Witte suteikė grafo titulą.

Revolucija Maskolijoje.

Specializkos rando išstos ant Kaukazo komisijos vis dar tirinėja priežastis pakutinių armeniečių skerdynių. Nors randas gerai žino, kad jo paties agentai skerdynės pagimdė, bet ir caro komisoriai, kiek tai yra galimu, ieško kaltų kitur, caro agentų kaltes stengiasi ant kitų sprando sukrauti. Tam negalima labai stebėtis. Juk rando pareiga yra - stengtis užlaikyti tvarką viešpatystėj, ginti žmonis nuo skriaudų. Caro gi tarnai kartais visai priešingai mano apie savo pareigas, bet ir jiems gėda prisipažinti, jeigu jie ką nedoro padaro. Tokiuose atsitikimuose visi urėdninkai susitaria viens kitam padėti, slėpti viens kito peiktinus darbus. Todėl ir caro kur nors išsiųsti komisoriai tirinėti kaltes urėdnin-

kų, kaltais randa ne tikrus kaltininkus, bet, tankiausiai, jų įnagius ir tai dar ne svarbiausius.

Kada ant Kaukazo rando sukurstyti totorial pradėjo skerti armenius, vietiniai administratoriai nestabdė gabenimo ginklų totorialams; jų rankose atsirado daug karabinių, kokiais pirma buvo apginkluota maskoliška kariuomenė. Iš kur gi tie karabinai galėjo atsirasti totorių rankose? Juos tik vietinė administracija galėjo totorialams išdalinti. O vienok vietinė administracija, raportuose siunčiamuose į Peterburgą, armenius perstatė užpuolikius.

Tuom dar nepasiganėdino, bet begėdytėj nužengė totorialu. Neseniai per Kaukazą keliavo į Europą Persijos šachas. Vietinė administracija tuojau surengė vientikių šacho deputaciją ir nusiuntė ją su pasiskundimu pas šachą, buk armenai užpuola ant totorių ir persų namų ir skerdžia beginklius žmonis.

Sachas paabejojo apie teisinumą skundo, bet vietiniai caro administratoriai tai skundą parėmė, perstatydami šachui armenius už užpuolikus, nors buvo visai priešingai. Kodėl caro tarnai net su pagelba melo stengiasi kaltę ant armenų suversti, skundžia juos svetimo krašto valdonui? Todėl, kad Persijoje gyvena daug armenų, kurie ten gyvena daug laisviau negu Maskolijoje, caro randas mat nori, kad ir Persijoje armenai būtų persekiojami; armenų mat maskoliai bijosi, kadangi jie ir turtingesni ir apviestiesni už kitas Kaukazo tautas, geriau susiorganizavę, juos paremia Persijoje ir Turkijoje gyvenanti vientautai. Susiorganizavusių ir apviestųjų bijosi ir nenkėčia maskoliškas randas, todėl prieš tokius ir siūdo tamais, nieko nesuprantančias minias. Dėl tų pačių priežasčių maskoliško rando agentai siūdo tamais kaimiečių minias Lenkijoje, Lietuvoje, Mažrusijoje, Besarabijoje ant žydų, nori parengti žydų skerdynes, kad išnaikinti galinčią užgimti tarp žydų ir krikščionių vienybę, ko randas labiausiai bijo.

Nors caro išsiųstas ant Kaukazo kunigaikštis Bonapartui pasisekė suitaikyti besipauančius totorius su armenais, bet jo darba, turbut, sunaikino mėgstanti gaudyti žuvis drumstame vandenį vietinė administracija. Da bar vėl ateina žinios apie atnaujintus totorių skerdynes armeniečių Erivanij, kur ginkluotų totorių pulkai užpuolė ant armenų namų ir kromų, skerdžia žmonis. Tas skerdynes galėjo pagimdyti tik rando agentai, kurie mėgsta kraują, jeigu ji lieda, tikisi atsiekti kokius tamais savo mirius, gerius kraujo nereikia, ypač gi kraujo savo ukė.

Poltavos gubernijoje, mieste Kremenčuge rando agentai stengėsi pagimdyti žydų skerdynes ir jiems pasisekė surinkti pulką valkių, pagelbon jiems davė pėrėdų kazuos, bet kad žydus rado gerai pasirėngusius, tai išpildyti mirius nepasisekė.

Ant žemiečių kongreso Maskvoj likosi nutarta nesišalinti nuo rinkimų, bet viešpatystės dūmon išrinkti kuodangiausiai liberališkų pažiūrų pasiuntinių, kadangi atsiskant, kaip manė susirinkę,

nieko negalima but padaryti, vadžias vėl pagriebtų į savo rankas administracija. Geriau, esą, susirinkime reikauti permainų biurokratų apdirbtos konstitucijos, ne visai pasiluosuoti. Griuvę šalintiesi nuo susirinkimo. Nuraminimui be užganėdimo, valdžios vėl pripažino laikraščiams daugiau liuosybės apkalbėti rinkimus ir krašto reikalus; pripažino teipgi žmonių susirinkimus apkalbėjimui reikauti.

Augstesnėse mokyklose atsiuovo susirinkimai studentų ir profesorų apkalbėjimui, ar liautiesi štraiko, pradėti mokslą ar štraikuoti toliau. Dauguma universitetų nutarė pradėti lekcijas, šiom kartu pasiganėdinti pripažinta didesnė laisvė surėdyme augstėnių mokyklų, bet skaitymai lekcijų pradžioje dar nevisuose universitetuose, Varšavos universitete dar lekcijų neskaite ir studentai nesirengia lankyti universitetą.

Nauji politiški ryšiai.

Susiršimas Anglijos su Japonija atsilieps ant visos Europos politiškių prietikių. Susiršimas Anglijai su Japonija, neįprigulinių prie turysio Europos viešpatystė, teipgi Amerikos valdybos, Azijoje atsirado dideliame pavojuje, skyrim, nė viena viešpatystė neįstengs savo valdybų apginti. Nors susiršimas dabar Anglija ir Japonija užtikrina, kad ryšis jų padarytas tik ateigynimui, jeigu kas ant jų valdybų nerėtų užpulti, karės, buk, jos neįstengs, bet paprastai teip buva, kad tik tas nebando griebti svetimo, kas nesijaučia pakaktinai drutu. Karė labai lengva pagimdyti, o jau sykį jai prasidėjus, reikia draugui padėti.

Ne kas kitas, tik susiršimas Anglijos su Japonija su skubino susitaikymą Prancūzijos su Vokietija, dėl to susitaikymo daugelyje dalykų Vokietija nusilenkė, sumaziino žymiai savo reikalavimus, pripažino veik visus svarbesnius Prancūzijos reikalavimus, kad nepastumtų jos į Anglijos ir Japonijos pusę. Dėl to susiršimo, grįžtantis iš Portsmoutho Witte atlankė Vokietijos ciecorių Romintuose ir kaip sakoma, čia apkalbėjo pamatus susiršimo Maskolijos su Vokietija. Bet susiršimas Maskolijos su Vokietija gali nuo Maskolijos atitrakti Prancūziją, be kurios ir susiršiusios tarp sąvė abidvi Europos ciscorystės nepersvers ryšio Anglijos ir Japonijos. Svarbiausiu čia yra, prie katros pusės prištos Prancūziją: jeigu ji prištos prie Anglijos, tai ryšis Anglijos ir Japonijos galės visam svetui tiesiog tiknoti savo reikalavimus, nereikalingas laidotuves caro aušiekiais kitų viešpatystė. Jeigu gi Prancūziją laikytus Vokietijos ir Maskolijos pusėj, tai galybė šito ryšio būtų jau didesnė už galybę susiršiusių Anglijos ir Japonijos. Todėl tai dabar teigiamai Vokietija Prancūzijai, prieš jos norus nusilenkia. Ar, vienok, mažais nusilenkimais patrauks Prancūziją į savo pusę, galima abejojti. Vokietija galėtų Prancūziją į savo pusę patraukti vien tą syk, jeigu sugrąžintų vie karės 1871 m. atimtas Prancūzijai Alrantiją ir Lotaringiją; be sugrąžinimo šitų provincijų nesijungs su Vokietija.

Yra Europoj ir daugiau viešpatystė, ant kurių žemės tokių kaimynai. Antai, Austrija pradeda griuti, Vengrija nuo jos stengiasi visai pasiluosuoti. Griuvę ir Turkija. Besidalindami griuvančių viešpatystėjų plotais, galingieji gali tarp sąvė susipausti. Užgimus dideli karei Europoj, tas išeis pergalėtoju, kuris savo pusėj turės daugiau galingų draugų. Dabar Prancūzijos padėjimas geriausias, ji gali derėtis ir tam savo prilankumui duoti kas gali, geriau užmokės. Prancūziją gali dabar turėti viltį be karės atgauti tą, ką nužudė per nepasekmingą karę 1871 m. ir dar gali gauti ir ką daugiau.

Isz Lietuvos.

Is Lietuvos.

Lietuva atsimainė dabar. Daugiau (nevisur, žinomas daiktas) virte verda. Nė pažinti jos negalima. Žmonės, vargų naštos prislėgti, kyla augstyn, pakelia galvą, istiesia sulenką sprandą, jaučia si žmonėms. Valdžiai išreikiama pasipriešinimas ir paniekimas, baimė ir neva godonė — išnyko. Kova prieš valdžią apsieiskia politiškos demonstracijos, štraikuose, protestuose, užsiuoline ant valdžios įtaisų ir valdininkų, kenkime valdžiai. Tai yra barometras, pagal kurį galima numanyti, koks oras yra.

Nuolatos atsiuva demonstracijos. Susirenka žmonės, iškelia raudoną vėlavą — ženklą pralieto kraujo, tam tyčia pakviestas oratorius laiko revoliucinę prakalbą. Pastiprina susipratimus, uždega juose kovos ir keršto liepsną, atverčia abejojančius, nesuspėjusius. Nepereina sanvaid, kad nebūtų pranešta, jog ten ir ten atsitikė demonstracija. Didelis skaitlis jų buvo Suvalkų, o Kauno gub. — Ukmergės ir Ezerėnų pav. Iškilmingiausios buvo didesniuose miestuose — Kaune ir Šiauliuose. Vilniuje teip yra apskunkintos sanlygos, kad sunku net padaryti ką didelio, jautimas negalėjimo prisilegti darbininkus. Baimė, padarius didelę demonstraciją, nustoti daugiau negu jo laimėti sulauko dar. Bet reikia tik impulso, reikia tik kokios valdžios nedorybės išjudinti žmonis, kaip tat atsitiko Kaune ir Šiauliuose, niekas nebesuturės mynys, sulauksime barikadų, revų gatvėse, kaip buvo Lodzijoje, Varšavoje...

Šiauliuose, pradžioje rugpiučio mėnesio, kazakai užmušė darbininką. Visas miestas sustojo ant kojų. Darbininkai išreikė protestą prieš tai, įtaisdami iškilmingas laidotuves caro aušiekiais kitų viešpatystė. Jeigu gi Prancūziją laikytus Vokietijos ir Maskolijos pusėj, tai galybė šito ryšio būtų jau didesnė už galybę susiršiusių Anglijos ir Japonijos. Todėl tai dabar teigiamai Vokietija Prancūzijai, prieš jos norus nusilenkia. Ar, vienok, mažais nusilenkimais patrauks Prancūziją į savo pusę, galima abejojti. Vokietija galėtų Prancūziją į savo pusę patraukti vien tą syk, jeigu sugrąžintų vie karės 1871 m. atimtas Prancūzijai Alrantiją ir Lotaringiją; be sugrąžinimo šitų provincijų nesijungs su Vokietija.

Revolucijinė dvasia kyla ir kyla. Ir jau sulaukėme to, kad Kauno gub., nuo 15 (28) VII, yra susilaukus patiprintos sargybos. Galimas dalykas, jog bus įvesta vėlavus ir kariskas padėjimas, tas prigulės nuo kilimo revoliucijinės dvasios. Darbininkų štraikai tapo nuolatiniu apsieiskimu. Yra tai pradžia susipratimo. Tanti per kovą su ponais prieina prie politiškos kovos. Ir juo toliau ponai priešinas darbininkų reikalavimus, tuom stipresnis yra ir darbininkų užsidegimas, tuom greičiau susibūsta. Kaip kur štraikuojanti darbininkai susirėmė su policija ar kazokais. Iki šiol Lietuvoj valdininko ypata buvo nepalytėtinai, jo žodis — šventu. Dabar tas išnyko, kitur nyksta. Dabar kaip kuriam, nedoreisiam ir gyvastį atima. Pirmas krito lietuvis katalikas Matulaukas, Kovarske, Ukmergės paviete, apie kurio užmušimą atsirado daugybė legendų, viena už kitą gražesnė, paskui, Budkoj, žemės Valickis (lenkas katalikas), o dar neseniai Kupiškėje, je mokytojas, 13 d. rugpiučio. Neminiame čionai apie atskirus atsitikimus nužudymo policijantų Kaune ir Vilniuje.

Kaip kurie policijantai jau iš anketo rupinas atsipirkti ir stato kainą. Anykščiuose pristovės, pasikvietęs vieną žydėlį, kurį laikė už socialistą ir žinantį, kad gali jį nužėti, prase, maldavo, kad jo nenubastų, o jeigu būtina nori jį prašalinti, lai pasako, tai tuojau mes tarnystę. Urėdninkas teip pat žada išduoti visus judočius ir skundikus, jeigu blogai jam prišies. Palangos policmeisteris lietuviams inteligentams, su kuriais įsiai susieina, už miestelio rodo savo prietelius — du revolveriu ir rodo, kaip mokas gerai šaudyti. Dreba tie, ką turi blogą saužinę. Apart stataus eįjimo prieš valdžią, yra dar kitas: priedamas jai iš užpakalio, iš šono, davimas per krepšuką su pinigais. Jau daugelį vietų, aciu agitacijai, žmonės nemoka mokesčių, o be pinigų valdžia negali laikyti. Juk pinigai — tai ką žmogui krauju: be jo kumas miršta. Tareivė eina platyn ir platyn. Toliaus: atimame carui pelnų naikinant degtinę ar neimant jos visai. Iš degtinės šinkavimo caras daug pelnytų. Išardžius monopolius, valdžia daug nustoja. Prieš pat pabaigiant karę buvo apšaukta mobilizacija. Daugelyje vietų buvo pasipriešinimas valdžiai, kitur gi išsiplatinus žinios apie karės pabaigimą, mažai kas tebėgo, ir mobilizacija ramiai praėjo. Žmonių šiausimasis negalėjo teip dykai praeiti. Kalėjimai pilni. Vienus suima dėl demonstracijos, kitus dėl ardymo monopolijų, kitus kaltina dėl nro užmušti viena kitą valdininką, o dar kitus dėl štraikų. Teismas greitas. Per 1-3 mėnesius ateina sprendimas policijos. Jau vienas (J. Kriegeris) ištremitas į Olonecko gub. ant 3 metų, kalėjo tik apie 2 mėnesius. Kalėjimus pripildo dabar sėrmėgiai, darbo žmonės, ne inteligentų judėjimas, masa sukilo ir kovoja. Idomu pažiūrėti, kas veikia dabar, iš kur atsiranda tie naujos gadybės revoliucijinės dvasia kyla

ir kyla. Ir jau sulaukėme to, kad Kauno gub., nuo 15 (28) VII, yra susilaukus patiprintos sargybos. Galimas dalykas, jog bus įvesta vėlavus ir kariskas padėjimas, tas prigulės nuo kilimo revoliucijinės dvasios. Darbininkų štraikai tapo nuolatiniu apsieiskimu. Yra tai pradžia susipratimo. Tanti per kovą su ponais prieina prie politiškos kovos. Ir juo toliau ponai priešinas darbininkų reikalavimus, tuom stipresnis yra ir darbininkų užsidegimas, tuom greičiau susibūsta. Kaip kur štraikuojanti darbininkai susirėmė su policija ar kazokais. Iki šiol Lietuvoj valdininko ypata buvo nepalytėtinai, jo žodis — šventu. Dabar tas išnyko, kitur nyksta. Dabar kaip kuriam, nedoreisiam ir gyvastį atima. Pirmas krito lietuvis katalikas Matulaukas, Kovarske, Ukmergės paviete, apie kurio užmušimą atsirado daugybė legendų, viena už kitą gražesnė, paskui, Budkoj, žemės Valickis (lenkas katalikas), o dar neseniai Kupiškėje, je mokytojas, 13 d. rugpiučio. Neminiame čionai apie atskirus atsitikimus nužudymo policijantų Kaune ir Vilniuje.

Kaip kurie policijantai jau iš anketo rupinas atsipirkti ir stato kainą. Anykščiuose pristovės, pasikvietęs vieną žydėlį, kurį laikė už socialistą ir žinantį, kad gali jį nužėti, prase, maldavo, kad jo nenubastų, o jeigu būtina nori jį prašalinti, lai pasako, tai tuojau mes tarnystę. Urėdninkas teip pat žada išduoti visus judočius ir skundikus, jeigu blogai jam prišies. Palangos policmeisteris lietuviams inteligentams, su kuriais įsiai susieina, už miestelio rodo savo prietelius — du revolveriu ir rodo, kaip mokas gerai šaudyti. Dreba tie, ką turi blogą saužinę. Apart stataus eįjimo prieš valdžią, yra dar kitas: priedamas jai iš užpakalio, iš šono, davimas per krepšuką su pinigais. Jau daugelį vietų, aciu agitacijai, žmonės nemoka mokesčių, o be pinigų valdžia negali laikyti. Juk pinigai — tai ką žmogui krauju: be jo kumas miršta. Tareivė eina platyn ir platyn. Toliaus: atimame carui pelnų naikinant degtinę ar neimant jos visai. Iš degtinės šinkavimo caras daug pelnytų. Išardžius monopolius, valdžia daug nustoja. Prieš pat pabaigiant karę buvo apšaukta mobilizacija. Daugelyje vietų buvo pasipriešinimas valdžiai, kitur gi išsiplatinus žinios apie karės pabaigimą, mažai kas tebėgo, ir mobilizacija ramiai praėjo. Žmonių šiausimasis negalėjo teip dykai praeiti. Kalėjimai pilni. Vienus suima dėl demonstracijos, kitus dėl ardymo monopolijų, kitus kaltina dėl nro užmušti viena kitą valdininką, o dar kitus dėl štraikų. Teismas greitas. Per 1-3 mėnesius ateina sprendimas policijos. Jau vienas (J. Kriegeris) ištremitas į Olonecko gub. ant 3 metų, kalėjo tik apie 2 mėnesius. Kalėjimus pripildo dabar sėrmėgiai, darbo žmonės, ne inteligentų judėjimas, masa sukilo ir kovoja. Idomu pažiūrėti, kas veikia dabar, iš kur atsiranda tie naujos gadybės revoliucijinės dvasia kyla

ir kyla. Ir jau sulaukėme to, kad Kauno gub., nuo 15 (28) VII, yra susilaukus patiprintos sargybos. Galimas dalykas, jog bus įvesta vėlavus ir kariskas padėjimas, tas prigulės nuo kilimo revoliucijinės dvasios. Darbininkų štraikai tapo nuolatiniu apsieiskimu. Yra tai pradžia susipratimo. Tanti per kovą su ponais prieina prie politiškos kovos. Ir juo toliau ponai priešinas darbininkų reikalavimus, tuom stipresnis yra ir darbininkų užsidegimas, tuom greičiau susibūsta. Kaip kur štraikuojanti darbininkai susirėmė su policija ar kazokais. Iki šiol Lietuvoj valdininko ypata buvo nepalytėtinai, jo žodis — šventu. Dabar tas išnyko, kitur nyksta. Dabar kaip kuriam, nedoreisiam ir gyvastį atima. Pirmas krito lietuvis katalikas Matulaukas, Kovarske, Ukmergės paviete, apie kurio užmušimą atsirado daugybė legendų, viena už kitą gražesnė, paskui, Budkoj, žemės Valickis (lenkas katalikas), o dar neseniai Kupiškėje, je mokytojas, 13 d. rugpiučio. Neminiame čionai apie atskirus atsitikimus nužudymo policijantų Kaune ir Vilniuje.

Kaip kurie policijantai jau iš anketo rupinas atsipirkti ir stato kainą. Anykščiuose pristovės, pasikvietęs vieną žydėlį, kurį laikė už socialistą ir žinantį, kad gali jį nužėti, prase, maldavo, kad jo nenubastų, o jeigu būtina nori jį prašalinti, lai pasako, tai tuojau mes tarnystę. Urėdninkas teip pat žada išduoti visus judočius ir skundikus, jeigu blogai jam prišies. Palangos policmeisteris lietuviams inteligentams, su kuriais įsiai susieina, už miestelio rodo savo prietelius — du revolveriu ir rodo, kaip mokas gerai šaudyti. Dreba tie, ką turi blogą saužinę. Apart stataus eįjimo prieš valdžią, yra dar kitas: priedamas jai iš užpakalio, iš šono, davimas per krepšuką su pinigais. Jau daugelį vietų, aciu agitacijai, žmonės nemoka mokesčių, o be pinigų valdžia negali laikyti. Juk pinigai — tai ką žmogui krauju: be jo kumas miršta. Tareivė eina platyn ir platyn. Toliaus: atimame carui pelnų naikinant degtinę ar neimant jos visai. Iš degtinės šinkavimo caras daug pelnytų. Išardžius monopolius, valdžia daug nustoja. Prieš pat pabaigiant karę buvo apšaukta mobilizacija. Daugelyje vietų buvo pasipriešinimas valdžiai, kitur gi išsiplatinus žinios apie karės pabaigimą, mažai kas tebėgo, ir mobilizacija ramiai praėjo. Žmonių šiausimasis negalėjo teip dykai praeiti. Kalėjimai pilni. Vienus suima dėl demonstracijos, kitus dėl ardymo monopolijų, kitus kaltina dėl nro užmušti viena kitą valdininką, o dar kitus dėl štraikų. Teismas greitas. Per 1-3 mėnesius ateina sprendimas policijos. Jau vienas (J. Kriegeris) ištremitas į Olonecko gub. ant 3 metų, kalėjo tik apie 2 mėnesius. Kalėjimus pripildo dabar sėrmėgiai, darbo žmonės, ne inteligentų judėjimas, masa sukilo ir kovoja. Idomu pažiūrėti, kas veikia dabar, iš kur atsiranda tie naujos gadybės revoliucijinės dvasia kyla

ir kyla. Ir jau sulaukėme to, kad Kauno gub., nuo 15 (28) VII, yra susilaukus patiprintos sargybos. Galimas dalykas, jog bus įvesta vėlavus ir kariskas padėjimas, tas prigulės nuo kilimo revoliucijinės dvasios. Darbininkų štraikai tapo nuolatiniu apsieiskimu. Yra tai pradžia susipratimo. Tanti per kovą su ponais prieina prie politiškos kovos. Ir juo toliau ponai priešinas darbininkų reikalavimus, tuom stipresnis yra ir darbininkų užsidegimas, tuom greičiau susibūsta. Kaip kur štraikuojanti darbininkai susirėmė su policija ar kazokais. Iki šiol Lietuvoj valdininko ypata buvo nepalytėtinai, jo žodis — šventu. Dabar tas išnyko, kitur nyksta. Dabar kaip kuriam, nedoreisiam ir gyvastį atima. Pirmas krito lietuvis katalikas Matulaukas, Kovarske, Ukmergės paviete, apie kurio užmušimą atsirado daugybė legendų, viena už kitą gražesnė, paskui, Budkoj, žemės Valickis (lenkas katalikas), o dar neseniai Kupiškėje, je mokytojas, 13 d. rugpiučio. Neminiame čionai apie atskirus atsitikimus nužudymo policijantų Kaune ir Vilniuje.

Jonieriai. Dirba tik darbininkai sodžiaus ir miesto. Prisideda dar mažlaukai ukininkai ir jaunuomenė iš visur, nors net iš turtingųjų. Turtingieji ukininkai gi tyti, sulauko karštesnius, bijosi patys dalyvauti. Jiems nėra išrovavimo dalyvauti: turtas laiko juos apkabings, bijosi jo nustoti, bijosi pulti į nežinomą ateitį. Nors iš kitos pusės reikalingos jiems demokratiskos reformos negali būti įvykintos kitais negu revoliucijos keliais.

Dvarininkai, žinomas dalykas, priešingi revoliucijiniam judėjimui. Jų atgalinumą parodė ir tas, ką nutarė per savo seimelius; kas nori dalyvauti juose, privalo turėti didelį turtą. Kunigai tik retkarčiais parodavo savo neužganėdinimą. Tik kaip kurie parodydavo prilankumą revoliucijai. Vyskupai, visa jų vyriausybė, iš vien su policija, naikino socialistus.

Valdžia žada įtaisyti savo laikraštį lietuviškoj kalboj. Juom busias „Lietuvių Balsas“ Kaune. Panašiai valdžia yra padarius su lenkais, leidama „Osviata“. Gal buti nepriskaitys popieriniai revoliucionieriai jo prie revoliucijinių legalių laikraščių, kaip tat atsitiko su „Vilniaus Žinijomis“; pirm to, teisybė, buvo jos reikalaujamos, jų bendradarbių, kaip toks organas... Taigi prišies labiau ir didžiaus kovoti su legališka biurokratija, negu tat buvo daroma iki šiol.

Naujas padėjimas išsukia ir naujus reikalavimus. Ginklų pagaminimas, užlaikymas agitatorių, kelionės jų iš vietos į vietą, pagaminimas raštų, užlaikymas spaustuvės. Varant darbą trijose Lietuvos gubernijose, yra dideli išleidimai. L. S. Dr. spēkos išaugo paskutiniame laike: likuciai lenkų socialistų, išibriovusieji į Lietuvą, perėjo prie lietuvių.

7.IX.05. J. Lizdeika.

Is Vilniaus.

Maskoliško rando laikraštis „Praviteletvenny Vestnik“, pagarsino, jog sutverta Vilniuje prie mokelinio apskritio užveizdos komisija pripažino galimu daleisti Lietuvos mokyklose mokinti prigimtoj vaikų kalboj, taigi ir lietuviškoj.

Egzaminai norinčių pastoti į Vilniaus moterų prekybos mokyklą pasibaigė. Egzaminus išlaikė 43 merginos, kurios ir tapo priimtos į mokyklą. Mokslas toj mokykloj prasidėjo nuo 13 d. rugsėjo.

Vilniaus gubernatorius ant Vilniaus prekėjo Makovskio uždėjo bausmę 50 rublų. Paplito Liepojoj pakas, buk iš sumintų sušaudė 35 ypatas, bet vokiškas laikraštis „Libauer Ztg“ užtikrina, kad paskalas tas ne teisingas.

6 d. rugsėjo, Rygoj likosi užmuštas policistas Simkus. Filksburge atėjo į valėsiaus kanceliariją pulkas ginkluotų vyrų ir mirtinai pašovė raštininką, iškraustė valėsiaus kasą.

Is Minsko.

Minske yra Čerkeso salė, kurią parsamdo vestuvėms. Neseniai, laike vienų vestuvių, vienas iš svečių užsimanė rinkti aukas ant revoliucijos reikalų, bet patėmijęs tą salės savininkas, pašaukė pę-

Is Smorgonės, Vilniaus gub.

Čia neseniai, iš tamsiausios veislės krikščionių ir policijos įnagių, susiformavavo ypatinga draugystė, kurios sanariai už pareigą laiką siundyti krikščionis ant žydų, leidami ant jų nebutus apkalbinimus. Kadangi kvailų žmonių apkalbinimai, paprastai, negali būti protingais, tai ir ta tamsi organizacija neįstengia savo mierių atsiekti, žydų mušimo čia nebuvo. Paveiklan, dabar tie žydų priešai įkalbinėja, buk žydai prisidėjo, kad Azijoj karė pasibaigė ir per tai maskoliai neturėjo progos sumušti japonus. Iš pasibaigimo karės, vienok, visi džiaugiasi ir net dėkingi tiems, per kurių prisidėjimą ji pasibaigė. Jeigu caro tarnai nori Smorgonęj pagimdyti tokius žydų skerdynes, kaip Kijneve ar Žitomire, tai turi pasirinkti protingesnius padėjtojus, nes čia žmonės jau išmintingesni negu Kijneve, kur rando agentams pasisekė tamsias minias užsiundyti ant žydų.

Is Naujos Vileikos, Vilniaus gub.

Tarnaujanti neseniai čia įrengtose visai Lietuvai bepročių namuose atsisaukė prie namų direktoriaus su sekantiems reikalavimais: kad būtų pagerintas valgis, gyvenimai ir algos kad būtų pakeltos, kad algos tarnaujantių vyrų ir moterų būtų lygios (dabar moterys tarnaitės gauna 12 rubl., o vyrai 15 ant mėnesio); kad tarnaujanti gautų drabužius, kad jų skalbinius skalbtų namų skalbynė; toliau pareikalavo 8 val. darbo; dydėlinio kas metą paluosavimo nuo darbo su alga, ir švelnesnio pasielgimo su tarnaujantiais. Namų direktoriaus sutiko išpildyti reikalavimus, vien klausymą pakėlė mo algų atidėjo iki sekantių metų.

Is Disnos, Vilniaus gub.

Šitame pavietėj yra daug girių, kurios priguli turtingiems dvarponiams. Dar pradžioj šiu metų šitų aplinkinių dvarponiai malkas ir medžius teip pabrangino, kad jų ukininkai; neįstengė nusipirkti, dabar gi duoda iš girių ukininkams medžius ir malkas už tiek, kiek jie nori mokėti, o neturintiems pinigų ir ant kredito. Mat dvarponiai bijosi erzinti ukininkus.

Is Latvijos.

liciją. Už tai pulkas jaunų vaikų, susirinkusių ant gatvės, išdaužė visus sales langus.

Stadistinės Minsko vyksmų užveidą, uždare Minsko gubernijoje 149 rasto ir skaitymo mokyklas, kadangi žemiečių užveidą su mažino popams kas metą su teikiama pašelpa. Iš uždarymo tų mokyklų didelės bledies nebus, kadangi niekniešni už tas popines, turbut, nerastum ant viso mūsų žemės paviršiaus.

Mieste Igumens, Minsko gub., dešimtis ginkluotų vyrų įsiveržė į gyvenimą žandarų unteroficiero Zorko ir pradėjo šaudyti, bet nepataikė.

Is Baltstogės, Gardino gb.

4 d. rugsėjo, 9 val. ryto, čia stengiasi su dinamitu bomba užmesti miesto policijos pristovą Samsonovą. Mesta į jį bomba eksplodavo, bet eksplozija neugavo caro šnipio. Tas, išlikęs gyvy, leidosi vyti metos bomba. Tas, šaudydamas, bėgo ir pasislėpė vienuose namuose, kur jį ir suerastavo paskui ant sūvių sūbėję policistai. Samsonov liko pasautas į kelią. Išgabeno jį į Varšavos ligonbutį.

Baltstogėj, 8 d. rugsėjo nesuganti vyriškiai metė dinamito bombas per langą į gyvenimą savininko geležies liejyklų Wiczeoreko. Bombų eksplozija sužiedė į koją dukterį liejyklų savininko. Jose mat pradėjo dirbti, bet Wiczeorek iš seniau dirbusių darbininkų 100 nepriėmė, todėl mano, kad tie nepilinti ir atkeršino jo bomboms.

Išnaikinimas ant Kaukazo kerosino sėmyklų atsiliepiavys ir Lietuvoj, kadangi kerosino prekės pasidvigubino.

Is Dinaburgo, Vitebsko g.

Nusprendimą apskųstų už besietingumą užmesti pagelbininką Dinaburgo policijos viršininko Buligino, Man-kowskio ir Perlesteino panaikino augščiau karškas sudas. Prova jų vėl perkartinėjo atsiųstas į Dinaburgą Vilniaus apėkrčio karškas sudas 18 d. rugsėjo. Iš Dinaburgą tasai sudas keliauja į Rygą perkartinėti provą užmušęjį policistą Kraundon, kurių yra penki, provą užmušęjį policijos šnipio, meisterio Rosmero, teipgi apskųstų už padėgimą kariūnėms parako kranturių.

Is Reičos, Vitebsko gub.

29 d. rugpūčio, pulkas vyrų užpuolė čia ant paleistavystės namų, įsiveržė į vidų, užpuolė ant jų savininko ir pradėjo mušti. Paskui, apaliejo mebelius, grindis ir sienas su kerosinu, padegė ir nedavė ugnies gesinti. Tik kada ugnis apėmė namus teip, kad jos negalima buvo užgesinti, užpuolikai prasišalino. Ugnis, vienok, išsilpnėjo paskui ant kaimyninių namų ir sudegė 3 namai. Suėmė paskui tris užpuolikus ant geležinkelio sloties. Jais buvo ukininkai aplinkinių kaimų.

Is Kauno.

Kaune, 26 d. rugsėjo, koksai vyriškiai metė bombą į miesto policijos viršininką Ivanovą. Eksplozijos Ivanov, 3 paslapiti policistai ir 3, matomai tarnaujantys policijai, moters liko sužeistais ir tai pavojingai. Metusiam bombą pasisekė pabėgti. Ivanov buvo vienu iš bauriausiojų caro tarnų, o jie visi juk nekam tikę.

Tėlių vyskupystės komisija atsiskė į katalikišką dvaską kolegiją Peterburge su perstatymu, kad būtų padidintos algos tarnaujantių konsistorijoj raštininkų ir kitų urėdinkų ir tarnų, kurios dabar yra tokios jau kaip ir prieš paskutinį lenkų maištą, o gyvenimas dabar daug brangesnis.

Kauno gubernatorius išle-

do į visus gubernijos gyven- tojus priskakymus, kad namų savininkai nedaleistų savo namuose laikyti nė jokių susirinkimų. Miestuose ir miesteliuose, kur yra policija, kad namų savininkai praneštų policijai apie kiekvieną apsigyvenusį namuose ir iš jų prasišalinantį ir tai ne vėliau kaip į 24 val. Uždraudžia su prievarta versti darbininkus ir tarnus prie štraiko draudžia gadyti tiltus, telefonus ir telegrafus, geležinkelius ir t. t., gadinti rando triobas ir biurus, važinėti ant bicyklių be policijos daleidimo. Už peržengimą priekamų, savo valia jis pakaria bausmės iki 500 rubl. arba kalėjimo iki 3 mėnesių.

Is Sintautų, Naum. pav., Suv. gub.

Nesenai klebonas, kun. Paulianis, savo lėšomis [kurę knygyną ir skaityklą. Knygoms galima naudotis skaityklėje, o sodiečiams duoda ir į kaimą parsinešti. Visus knygyno ir skaityklos reikalus veda vargoninkas. Kas nedėlią čia skaito pats klebonas (prabasčius), dabar gi skaito tam parinkti žmonės. Klausytojų buvo daug, žmonės noriai lanko skaityklą ir klausia skaitymo. Kaip kokį nedėdienį tiek prisiekėms žmonijai skaityklos bute, kad dangelis lauke stovinčių, per skaityklos langus klausia naudingų skaitymų. Be abejo, tokios lėšos gali atnešti žmonėms milžinišką naudą, jeigu knygos bus atsakančiai parinktos.

Isz Amerikos.

Zmogudyte.

ETNA, TEXAS. Netoli nuo čia, vienuose namuose, dar nesugautų niekšio likosi išskaitė Seimya Conkito: niekšai papovė motina, dukterį ir 3 sunus nuo 6-10 metų. Kada žmogudyte atsitiko, vyras dirbo ant ryžių plantacijos. Niekių jiško dabar su šunimis ir gal pasiseks juos sugauti.

Kapu naikintojas.

ISHFEMING, MICH. Nesenai keliose vietose Wisconsin ir Iliu-rinamie Michigane, ant katalikiškų kapinių likosi išskaitė pasimirusių kapai ir sudažyti ant kapų buvę paminklai. Ilgai nežinojo, kas tas niekystas dirba. Dabar, ant Ishfemingo kapinių sugriebė maršalas Lehman vyriškį, kuris daužė paminklus ant kapų. Suimtasit tuos apie 46 metus, yra vengras, angliška kalba prastai. Jis prisipažino, kad sudažė daug paminklų jau ir kitur ir sako, kad darė tą ant Dievo paliepimo. Suimtasit rodosi ne pilno proto.

Pabėgėliai iš kariūnėms.

Niekur, turbūt, iš kariūnėms ne pabėga tiek karių, kiek jų pabėga Amerikoje. Pereitose metuose Amerikoje nuo tarnystos pabėgo 6842 kariavai, taigi apie 10% viso karių skaičiaus; per penkis pasikutinis metus pabėgo 27888 kariavai. Nuostimtis pabėgančių, kaip garsina pats randas, nuolatai vis didina.

Milijonierius nusizovė.

NEW YORK. Nusizovė čia milijonierius William Travers. Jis buvo apsidėjęs su sesere pačios garsaus Amerikos didžiurio Vanderbilto, bet pati nuo jo atsitraukė ir iškelavo į Europą.

Beprotė motina.

AUDOVER, ILL. Netoli nuo čia, moteris farmerio Clarence Morceno, įpuolusi į tikėjimiską beprotystę, su kirviu sukupo 7 savo vaikų ir savę sunkiai sužeidusi, uždegė namus. Sugrįžęs vyras, rado dar gyvą moterį, bet ir ji tuojaus pasimirė.

Nelaimas ant geležinkelio.

ST. PAUL, MIN. Netoli nuo čia susimusė pasazierinis geležinkelio trukas su gabenančiu galvijus. Prie to 9 ypatos likosi sunkiai sužeistos, išsėstų kelios ypatos jau pasimirė.

Eksplozijos.

NEW YORK. Kasant grabę Pennsylvanijos geležinkelio, eksplodavo išsiveržė iš žemės gasas. Eksplozijos vienas darbininkas liko užmuštas, kitam ji nutraukė ranką.

Gaisrai.

BENNETTVILLE, S. C. Išdegė čielas blokas viduryj šito miesto. Naostolį gaisro padaryta skaito ant 150000 dol.

PITTSBURG, PA. Geležies dirbtuvės MacKintosh-Hempbell Co. aiust gaisras, kuris pridribo nuo stolio ant 250000 dol.

Isz darbo lauko.

NEW YORK. Čianykščiai teptoriai ir sienų išklijuotojai reikalauja pakėlimo ant 50c. algų (nuo \$3.50 ant \$4.00) ant dienos. Jeigu reikalavimas ne bus išpildytas, jie rengiasi štraikuoti.

NEW YORK. Užgimė čianykščiose pianų dirbtuvėse nesutikimai darbininkų su darbdaviais, iš ko gali užgimti štraikai, jeigu greitai nepasiseks susitaikyti.

PITTSBURG, PA. Savininkai kietų anglų kastykių užsimeinė mažinti darbininkų algas ant 15c. nuo tonos. Darbininkai nesutinka ir tarsi apie pakėlimą štraikuoti.

SEATTLE, WASH. Darbai čianykščiose miltų malūnuose eina labai gerai ir teip eis per visą žiemą, kadangi malūnai dabar turė reikalavimų iš visokių Azijos kraštų.

BUFFALO, N. Y. 200 spaustuvių darbininkų pakėlė štraikus: štraikuoją darbininkai turė dirbtuvių, kurios atsiskė įvesti 8 valandų darbo dieną.

CHICAGO, ILL. Traukiniai čia dar vis Donahue Co. spaustuvių darbininkų štraikai. Nesutinkantioms pusėms iki šiol nepasisekė susitaikyti.

LANCASTER, PA. Suštraikuvo čia molderiai ir yra, viltis, kad štraikai jie laimės. Dirbtuvėse Penna Iron Co. darbai eina labai gerai.

MILTON, PA. Čianykščiose dirbtuvėse darbai eina labai gerai ir iš kitur pribuvę darbininkai galėtų gauti darbą, bet turėtų prisirašyti į uniją.

WAUKEGAN, ILL. Darbai eina čia gerai, darbininkų be darbo nematyti. Vidutiniai uždariai yra po \$1.50-2.00 ant dienos.

PITTSBURG, PA. Prasidėjo darbai Stildo dirbtuvėse, bet ne visose dar dirba pilną laiką.

STONE CITY, KANS. Darbai šitų aplinkinių kastykėse pasitaisė ir dabar eina gerai.

DANVILLE, PA. Darbai čianykščiose geležies dirbtuvėse šiūm kartu eina gerai.

NEW CASTLE, PA. Prasidėjo darbai čianykščiose biotės dirbtuvėse ir dabar dirba pilną laiką.

WORCESTER, MAS. Darbai eina čia šiūm kartu gerai.

Isz Lietuvos dirvy.

Is Pittsburgo, Pa.

Kalbame mes apie mūsų mokyklas, todėl ne pro šali bus pakalbėti apie Pittsburgo parapijinę lietuvišką mokyklą, užlaikoma kun. Sutikau, kadangi užlaikomas tos mokyklos ne mažai pinigų kaštuoja. Kunigo atskaitai už 1904 m. parodytą, jog ant mokyklos nuo jo lankantių vaikų surinkta 926 dol. (gal 226 dol. 7 skaitilinė parasyta ne aiskai. Rd.). Dudoirio vien už duodavimą, bet vis už mokymą užmokėta 600 dol. (už pildymą dvigubą pareigų užmokesit labai mažas, už tokį gerą mokiniojaus gauti ne galima. Rd.). Apart to dar kokiems ten mokiniojams parasyta 550 dol. Taigi užlaikomas mokyklos kaštuoja ne mažus pinigus, bet mokslas, kokį ten vaikai apturi lietuviškų zargonų, kuris turi reikšti lietuvišką kalbą, mažos yra vertės, ir mokyklos atgabenami vaisiai menki. Pittsburgo lietuvišką mokyklą, nemoka, kaip reikia, lietuviškai kalbėti, ne daug išmoka ir angliškai.

Nesenai čianykščiai lietuviai buvo pavargę duoduri, kadangi jis per daug amatų varė. Prasišalinus, kitas užėmė jo vietą, nesenai iš Lietuvos pribuvęs. To vienok čia augę giedoriai, ypač jauniejės, negalėjo suprasti, ką jis kalba. Na, o paš mus duodoriai svarbiausi lietuvių vaikų mokiniojai. Ko jie gali imkoti, jeigu pats ne moka, kas mokiniojai reikia mokėti.

Kunigas ir jo sesers žadėjo pasirūpinti apie pagerinimą lietuvišką mokyklą, ir ant pasirūpinimo teip, kad viskas nuo koto nusimdo, lietuviška čia augusi gentarkė protiška ne pasikėlė, bet jau ne moka gerai prigimtos kalbos, o už kelių metų visai jos ne moka. Na, ir naikinimą lietuvių kunigai atlieka už lietuvių pinigais! Užtenka, paveiksian, pakalbėti su lankantioms publikas mokyklas mergaitėms, o kiekvienas pamatys, kad tos daug geriau lietuviškai kalba negu lankantioms lietuvišką parapijinę (užtai, turbūt, nuopelnai puola ne ant mokyklos, kadangi publiškos mokyklos juk lietuviškai nemokina, bet tai nuopelnai mergaitių tėvų, kurie lietuviškai pats išmokia vaikus ir be mokyklos. Rd.).

Nežinia, kaip bus su lietuviška mokykla Homesteade, parengta kun. Čepanono. Gul būt tas pats, ką yra su mokykla Pittsburgo.

Dr. Siupas pasakojo apie kylančią visoj Masekloj ir Lietuvoj revoliuciją, aiškino bledį, ir skriaudus, kokias masekloj padarė mums, lietuviams. Pasakojo, kaip masekloj išnaikino garsų kitą kart Vilniaus universitetą, išplėšė jo turtus; toliau pasakojo apie iškovojančių lietuvių išplėtos spaudos tėvynę ir apie tolesnę kovą laisvės draugų ir jų reikalavimus, ypač apie reikalavimą seimo Vilniuje ir lietuvišką universitetą Lietuvos sostinėj. Toliau aiškino, kas yra socialistai ir revoliucionieriai, ko jie reikalauja, aiškino, kas yra draugai ir kas prieštai darbininkų. Ragino tautiečius, kiek kas išgali, aukauti ant naudos ir palaikyti revoliucijos Lietuvoj, kadangi ten su pasilvintu kovoją: saujale revoliucionierių, nepasidaviant ant persekiojimų netikusį šiaurės meškino tarnų ir net tų, už kurių laisvę siejame, ypač gi ant persekiojimų iš pusės lietuviškų kunigų, kurie užmiršo apie caro tarnų parengtas katalikų skerdynės Krauzose, remia netrukus karo mieriūs. Toliau prisiėmė Seing katalikiško vyskupo vietininko, pralato Antanavičiaus, aplinkraščių, kurie keikia ir biekina visus laisvės draugus ir kviečia katalikus susijungti ant jų išnaikinimo. Gerinasi mat kaitais Lietuvos žmonių carui ir Suvalkų gubernatoriui, kad už tai įgyti laisvę Lietuvoje. Kalbėtojas ragino žmonius apsisiviesti, nes tik apsisiviestas žmogus supras visus tarnų ypatybių rengiamus žabangus. Rodijo tverti laisvas ir socialistikas organizacijas, nes tik sujos organizavę, sujungtos pajėgos, įstengsime nusikratyti nuo visokių išnaudotojų, tik susivieniję, numesime nuo savo sprando visokius mąsus priešų uždečius jungus, ypač kapitalizmo ir larizęj. Kalbino remti savo aukoms laisvę, vietoj statyti bažnyčias ir penėti tamsybės apakalus, jo ko neturime ne jokios naudos. Priliginimui, privėdė paveikslą senovės ir dabartinės Prancūzijos, kuri tik dabar suprato, kad daug naudingiau yra be tamsybės apakalų, kurie vieną ranką žmogų glosto, o kita jo kišenį krausto.

Dainos ir deklamacijos teipgi susirinkusiems patiko.

Kalbėtojas, deklamaciorės ir dainioriams ištarime širdingai ačiū.

S. S.

Is Taunton, Mas.

Darbai čia čia pusėtinai ir iš kitur priuovusiam ne sunku darbas gauti. Yra čia verpynios, audynios, vinių, didabro ir kitokių dirbtuvių. Už paprastą darbą, ne amatininkams, moka po 6-9 doliarų.

Lietuvių yra čia apie 100, nesutinkimų ir vaidų tarp jų nėra. Nesenai susitvėrė pašelpinė vardo Sv. Kazimiero Dr-tė. 23 d. rugsėjo minėta draugystė parengė baigę su prakalboms, muzika, dainoms ir šokiais. Atsilankė daug svečių, teipgi ir lietuviškas kunigas iš Brocktono.

Tauntonietis.

Nereikalingas pramany-mas.

„Lietuvos“ 38 num., korespondentas iš Bridgeport, Conn. pasirašęs Pelių Perkuną, suteikė iš švankų pramanyną ant Bridgeport lietuvių ir ant rašančio šitą straipsnelį. 24 rugpūčio kun. J. Zebris buvo užkvietas ir apsilankė pas J. Dulbį, kurio salėje susirinko apie 100 tautiečių ir kalbėjos apie reikalingą statymo lietuviškos katalikiškos bažnyčios Bridge-

ge, kuri kaštuoja lietuviams ne mažus pinigus, o naudos mažai atgabeną. Nėta ką ir norėti daugiau, kadangi mūsų parapijinės mokyklose vaikai girdi daugiau apie svetimus veikėjus, o ne apie lietuviškus, išgirsta apie garsius žydus, kaip Dovidus, Samsonus, Galijotus, o paskui juos mokina neapkęsti tų, kuriuos pirmą garbino. Užtai apie Lietuvos praeitį, apie jos garbės vertus vyrus nemokina mūsų parapijinės mokyklose, ir kasgi jos mokyks, jeigu pats mokiniojas apie tai mažai išmano. Seniau buvo dar čianykščioj lietuviškioj mokykloj lietuviškos dainos, dabar jau jų negirdėti.

Taigi kunigų rengiamos už lietuvių pinigų mokyklos Amerikoje ne gali mums pamokinti. Jeigu jų negalime priversti rengti geresnes, tai rengime pats, nesidairykime į kunigus. Be mokyklų mes negalime apsieiti, kaip be jų neapsieina ir kitos tautos!

Drukas.

Is Waterbury, Conn.

20 d. rugsėjo atsibuvo čia surinkimas su prakalboms, dainoms ir deklamacijoms, parengtas vietinių socialistų. Kalbėtojas buvo Dr. Siupas, deklamacior: Ona ir Marė Bendoraičiūtės ir Marė Kriščiūnė. Žmonių prisirinko pilna salė, visi užsilaukė ramiai, kas rodo, kad juos užganėdino kalba, deklamacijos ir dainos.

Dr. Siupas pasakojo apie kylančią visoj Masekloj ir Lietuvoj revoliuciją, aiškino bledį, ir skriaudus, kokias masekloj padarė mums, lietuviams. Pasakojo, kaip masekloj išnaikino garsų kitą kart Vilniaus universitetą, išplėšė jo turtus; toliau pasakojo apie iškovojančių lietuvių išplėtos spaudos tėvynę ir apie tolesnę kovą laisvės draugų ir jų reikalavimus, ypač apie reikalavimą seimo Vilniuje ir lietuvišką universitetą Lietuvos sostinėj. Toliau aiškino, kas yra socialistai ir revoliucionieriai, ko jie reikalauja, aiškino, kas yra draugai ir kas prieštai darbininkų. Ragino tautiečius, kiek kas išgali, aukauti ant naudos ir palaikyti revoliucijos Lietuvoj, kadangi ten su pasilvintu kovoją: saujale revoliucionierių, nepasidaviant ant persekiojimų netikusį šiaurės meškino tarnų ir net tų, už kurių laisvę siejame, ypač gi ant persekiojimų iš pusės lietuviškų kunigų, kurie užmiršo apie caro tarnų parengtas katalikų skerdynės Krauzose, remia netrukus karo mieriūs. Toliau prisiėmė Seing katalikiško vyskupo vietininko, pralato Antanavičiaus, aplinkraščių, kurie keikia ir biekina visus laisvės draugus ir kviečia katalikus susijungti ant jų išnaikinimo. Gerinasi mat kaitais Lietuvos žmonių carui ir Suvalkų gubernatoriui, kad už tai įgyti laisvę Lietuvoje. Kalbėtojas ragino žmonius apsisiviesti, nes tik apsisiviestas žmogus supras visus tarnų ypatybių rengiamus žabangus. Rodijo tverti laisvas ir socialistikas organizacijas, nes tik sujos organizavę, sujungtos pajėgos, įstengsime nusikratyti nuo visokių išnaudotojų, tik susivieniję, numesime nuo savo sprando visokius mąsus priešų uždečius jungus, ypač kapitalizmo ir larizęj. Kalbino remti savo aukoms laisvę, vietoj statyti bažnyčias ir penėti tamsybės apakalus, jo ko neturime ne jokios naudos. Priliginimui, privėdė paveikslą senovės ir dabartinės Prancūzijos, kuri tik dabar suprato, kad daug naudingiau yra be tamsybės apakalų, kurie vieną ranką žmogų glosto, o kita jo kišenį krausto.

Dainos ir deklamacijos teipgi susirinkusiems patiko.

Kalbėtojas, deklamaciorės ir dainioriams ištarime širdingai ačiū.

S. S.

Is Taunton, Mas.

Darbai čia čia pusėtinai ir iš kitur priuovusiam ne sunku darbas gauti. Yra čia verpynios, audynios, vinių, didabro ir kitokių dirbtuvių. Už paprastą darbą, ne amatininkams, moka po 6-9 doliarų.

Lietuvių yra čia apie 100, nesutinkimų ir vaidų tarp jų nėra. Nesenai susitvėrė pašelpinė vardo Sv. Kazimiero Dr-tė. 23 d. rugsėjo minėta draugystė parengė baigę su prakalboms, muzika, dainoms ir šokiais. Atsilankė daug svečių, teipgi ir lietuviškas kunigas iš Brocktono.

Tauntonietis.

Nereikalingas pramany-mas.

„Lietuvos“ 38 num., korespondentas iš Bridgeport, Conn. pasirašęs Pelių Perkuną, suteikė iš švankų pramanyną ant Bridgeport lietuvių ir ant rašančio šitą straipsnelį. 24 rugpūčio kun. J. Zebris buvo užkvietas ir apsilankė pas J. Dulbį, kurio salėje susirinko apie 100 tautiečių ir kalbėjos apie reikalingą statymo lietuviškos katalikiškos bažnyčios Bridge-

ge, kuri kaštuoja lietuviams ne mažus pinigus, o naudos mažai atgabeną. Nėta ką ir norėti daugiau, kadangi mūsų parapijinės mokyklose vaikai girdi daugiau apie svetimus veikėjus, o ne apie lietuviškus, išgirsta apie garsius žydus, kaip Dovidus, Samsonus, Galijotus, o paskui juos mokina neapkęsti tų, kuriuos pirmą garbino. Užtai apie Lietuvos praeitį, apie jos garbės vertus vyrus nemokina mūsų parapijinės mokyklose, ir kasgi jos mokyks, jeigu pats mokiniojas apie tai mažai išmano. Seniau buvo dar čianykščioj lietuviškioj mokykloj lietuviškos dainos, dabar jau jų negirdėti.

Taigi kunigų rengiamos už lietuvių pinigų mokyklos Amerikoje ne gali mums pamokinti. Jeigu jų negalime priversti rengti geresnes, tai rengime pats, nesidairykime į kunigus. Be mokyklų mes negalime apsieiti, kaip be jų neapsieina ir kitos tautos!

Drukas.

Is Waterbury, Conn.

20 d. rugsėjo atsibuvo čia surinkimas su prakalboms, dainoms ir deklamacijoms, parengtas vietinių socialistų. Kalbėtojas buvo Dr. Siupas, deklamacior: Ona ir Marė Bendoraičiūtės ir Marė Kriščiūnė. Žmonių prisirinko pilna salė, visi užsilaukė ramiai, kas rodo, kad juos užganėdino kalba, deklamacijos ir dainos.

Dr. Siupas pasakojo apie kylančią visoj Masekloj ir Lietuvoj revoliuciją, aiškino bledį, ir skriaudus, kokias masekloj padarė mums, lietuviams. Pasakojo, kaip masekloj išnaikino garsų kitą kart Vilniaus universitetą, išplėšė jo turtus; toliau pasakojo apie iškovojančių lietuvių išplėtos spaudos tėvynę ir apie tolesnę kovą laisvės draugų ir jų reikalavimus, ypač apie reikalavimą seimo Vilniuje ir lietuvišką universitetą Lietuvos sostinėj. Toliau aiškino, kas yra socialistai ir revoliucionieriai, ko jie reikalauja, aiškino, kas yra draugai ir kas prieštai darbininkų. Ragino tautiečius, kiek kas išgali, aukauti ant naudos ir palaikyti revoliucijos Lietuvoj, kadangi ten su pasilvintu kovoją: saujale revoliucionierių, nepasidaviant ant persekiojimų netikusį šiaurės meškino tarnų ir net tų, už kurių laisvę siejame, ypač gi ant persekiojimų iš pusės lietuviškų kunigų, kurie užmiršo apie caro tarnų parengtas katalikų skerdynės Krauzose, remia netrukus karo mieriūs. Toliau prisiėmė Seing katalikiško vyskupo vietininko, pralato Antanavičiaus, aplinkraščių, kurie keikia ir biekina visus laisvės draugus ir kviečia katalikus susijungti ant jų išnaikinimo. Gerinasi mat kaitais Lietuvos žmonių carui ir Suvalkų gubernatoriui, kad už tai įgyti laisvę Lietuvoje. Kalbėtojas ragino žmonius apsisiviesti, nes tik apsisiviestas žmogus supras visus tarnų ypatybių rengiamus žabangus. Rodijo tverti laisvas ir socialistikas organizacijas, nes tik sujos organizavę, sujungtos pajėgos, įstengsime nusikratyti nuo visokių išnaudotojų, tik susivieniję, numesime nuo savo sprando visokius mąsus priešų uždečius jungus, ypač kapitalizmo ir larizęj. Kalbino remti savo aukoms laisvę, vietoj statyti bažnyčias ir penėti tamsybės apakalus, jo ko neturime ne jokios naudos. Priliginimui, privėdė paveikslą senovės ir dabartinės Prancūzijos, kuri tik dabar suprato, kad daug naudingiau yra be tamsybės apakalų, kurie vieną ranką žmogų glosto, o kita jo kišenį krausto.

Dainos ir deklamacijos teipgi susirinkusiems patiko.

Kalbėtojas, deklamaciorės ir dainioriams ištarime širdingai ačiū.

S. S.

Is Taunton, Mas.

Darbai čia čia pusėtinai ir iš kitur priuovusiam ne sunku darbas gauti. Yra čia verpynios, audynios, vinių, didabro ir kitokių dirbtuvių. Už paprastą darbą, ne amatininkams, moka po 6-9 doliarų.

Lietuvių yra čia apie 100, nesutinkimų ir vaidų tarp jų nėra. Nesenai susitvėrė pašelpinė vardo Sv. Kazimiero Dr-tė. 23 d. rugsėjo minėta draugystė parengė baigę su prakalboms, muzika, dainoms ir šokiais. Atsilankė daug svečių, teipgi ir lietuviškas kunigas iš Brocktono.

Tauntonietis.

Nereikalingas pramany-mas.

„Lietuvos“ 38 num., korespondentas iš Bridgeport, Conn. pasirašęs Pelių Perkuną, suteikė iš švankų pramanyną ant Bridgeport lietuvių ir ant rašančio šitą straipsnelį. 24 rugpūčio kun. J. Zebris buvo užkvietas ir apsilankė pas J. Dulbį, kurio salėje susirinko apie 100 tautiečių ir kalbėjos apie reikalingą statymo lietuviškos katalikiškos bažnyčios Bridge-

ge, kuri kaštuoja lietuviams ne mažus pinigus, o naudos mažai atgabeną. Nėta ką ir norėti daugiau, kadangi mūsų parapijinės mokyklose vaikai girdi daugiau apie svetimus veikėjus, o ne apie lietuviškus, išgirsta apie garsius žydus, kaip Dovidus, Samsonus, Galijotus, o paskui juos mokina neapkęsti tų, kuriuos pirmą garbino. Užtai apie Lietuvos praeitį, apie jos garbės vertus vyrus nemokina mūsų parapijinės mokyklose, ir kasgi jos mokyks, jeigu pats mokiniojas apie tai mažai išmano. Seniau buvo dar čianykščioj lietuviškioj mokykloj lietuviškos dainos, dabar jau jų negirdėti.

Taigi kunigų rengiamos už lietuvių pinigų mokyklos Amerikoje ne gali mums pamokinti. Jeigu jų negalime priversti rengti geresnes, tai rengime pats, nesidairykime į kunigus. Be mokyklų mes negalime apsieiti, kaip be jų neapsieina ir kitos tautos!

Drukas.

Is Waterbury, Conn.

20 d. rugsėjo atsibuvo čia surinkimas su prakalboms, dainoms ir deklamacijoms, parengtas vietinių socialistų. Kalbėtojas buvo Dr. Siupas, deklamacior: Ona ir Marė Bendoraičiūtės ir Marė Kriščiūnė. Žmonių prisirinko pilna salė, visi užsilaukė ramiai, kas rodo, kad juos užganėdino kalba, deklamacijos ir dainos.

Dr. Siupas pasakojo apie kylančią visoj Masekloj ir Lietuvoj revoliuciją, aiškino bledį, ir skriaudus, kokias masekloj padarė mums, lietuviams. Pasakojo, kaip masekloj išnaikino garsų kitą kart Vilniaus universitetą, išplėšė jo turtus; toliau pasakojo apie iškovojančių lietuvių iš

RAŠTO ISTORIJA

Pagal A. B. Schnitzeri.

trečias gi rase ragožium ir t. t. Tokiais išmiais jis, be abejonės, stengėsi pasiekti kilmę savo alfabeto, perstatyti jį už originalią, jo paties išradimą.

Gal bet teigti, kad išradėjas dirbo savo alfabetą ir nemislydamas slėpti jo kilmę, gal ir norėjo padirbti originalią, savąjį stengėsi paremti vien ant principo greikiškojo, literoms suteikti skambėjimų reikšmę, bet patė išauklėtas po įtekme greikiško alfabeto, dirbdamas savo literas, stengėsi pasiluosuoti nuo įtekmes greikiško rašto, todėl ir padirbo glagolinio alfabeto literas panašias į greikiškas. Vienas, vienas; yra čia aiškiu: sustatytas glagolinio alfabeto daug darbo padėjęs besistengdamas savo raštą padaryti originališku, nors, iš tikrų, jis buvo tik mėgdžiojimas, perėmėjų ir tais savo besistengimais jis tą padarė, kad net mokslininkai per ilgą laiką negalėjo išsiaiškinti, kur reikia įsikišti lopšio slaviško glagolinio rašto.

Per ilgą laiką glagolinis raštas, taip kaip ir kiti, perėjo eiles persikeitimų. Seniausiu glagolinio rašto parašyti rankraščiai turi literas apvalias, su visokiais užrašymais; bet vėliaus raštas tas stojos vis labiau kamputu ir, ant galo, taip persikeitė, kad senos ratukų pavidalo, apvalios literos persikeitė į keturkampias ir per tai ir glagolinis raštas įgavo pavidalą kvadratinio rašto.

Kirilijū raštą vadina greikiškai-slavišku ir tai ne be pamato. Užtenka pasidurti į koki nors rankraštį, parašytą kiriliniu raštu ir sulysinti jį su rankraščiu parašytu uncialiniu greikišku IX, X arba XI amžiaus, o kiekvienas pamatys, kad išėjus kelių tikrų slaviškų literų, kitos yra tik kopija greikiškų, taigi, kad kirilinis alfabetas, išėjus anų slaviškų literų, truktandų greikiškame, yra kopija greikiškojo alfabeto. Abudu raštai taip panašūs į vienas kitą, kad pažiūrėjus į raštą, vienu iš tų alfabetų parašytą, sunku net pasakyti, koki raštą matome — greikišką, ar slavišką. Paeiliavimas literų, jų skambėjimų ir skaitlių reikšimas kiriliskame ir greikiškame alfabetuose yra tas pats. Visas skirtumas yra tame, kad kiriliskame alfabeto, apart greikiškų literų, yra kelios grynai slaviškos. Dalis naujų literų yra vidurijū alfabeto, bet dauguma jų yra pabaijoj, po literų perimant iš greikiškojo. Vidurijū yra literos: B, Z ir Z, už tai praleistos greikiško alfabeto literos: Theta, Ksi ir Psi, taip, kad kiriliskame alfabeto yra tiek jau literų, kiek ir greikiškame. Tikrai slaviškos literos kiriliskiojo alfabeto atasko tokioms jau glagolinio. Litera B kirilinio rašto padirbtas iš tokios jau greikiškos, Z padirbtas iš greikiškos Z, o S iš greikiškos digamos. Pažvelkime skaitlių kiriliskio ir greikiško alfabetų nėra jau jokio skirtumo, abiejuose alfabetuose tos pačios literos reikšia tuos pačius skaitlius, tikrai slaviškos literos kirilinio alfabeto neturi skaitlių reikšimo, o praleistos jame greikiškos literos Theta, Ksi ir Psi reikšia tuos pačius skaitlius kiriliniame alfabeto kaip ir greikiškame, nors kiriliniame alfabeto tų literų nėra. Tik paženklintum 90, vietoj senos greikiškos literos koppa, vartojamos vien paženklintumui skaitliams, kiriliskame alfabeto stovi slaviškoji č, kuri savo pavidalu labai panaši greikiškai koppai.

Likusios kiriliniame alfabeto, tikrai slaviškosios, literos pastatytos gale alfabeto, po perimto iš greikiško. Dauguma tų kirilinių literų visu savo pavidalu panašios į tokias jau glagolines, visas skirtumas yra tame, kad kiriliniame alfabeto jos aiškesnės ir pavidalas jų pritaikytas prie kitų literų alfabeto, dirbdamas jo literų, naudojosi iš greikiško uncialinio ir glagolinio. Iš glagolinio rašto jis perėmė visą jo skambėjimų sistemą, literų vardus ir ženklus atsakančius skambėjimus slaviškos kalbos; iš greikiško — pavidalą likusių literų, taigi pavidalą tų literų, kurios atasko pavidalų glagolinio, bet buvo už jas aiškesnės. Taigi kirilinis raštas nėra savitovai išsivystęs raštų, bet yra tai tik perdirbtas forma glagolinio, geriau pritaikytas prie reikalo, ne taip jau paini. Kiti, vienog, laiko kirilijū raštą už tiesiog atsakančią perdirbtą greikišką. Taigi didžiausiu nuopelnui prigulėti išsivystę glagolinio rašto, jeigu jis tikrai pirma už kirilijū išsivystė, kadangi, kaip jau sakėme, visos literos, reikšiančios slaviškos kalbos skambėjimus, kiriliniame rašte beveik tos pačios kaip ir glagolinio, o likusios abejonės perimtos iš greikiško alfabeto. Išdirbant koki nors alfabetą, svarbiausia vėdnotis ir tai sunkiausia — surasti geriausią sistemą skambėjimų kokioms nors kalboms, likusi dalis, literų pavidalas yra jau mažesnis, tie dalykai jau ne taip svarbus ir sunkus, kadangi paprastai, išsivystę literų pavidalo, jis perima tiesiog iš jėms žinomų kitų alfabetų. Dar sunkesniu yra perdirbtas jau išsivystęs alfabeto ir tai taip geru, kaip glagolinis, kurio, galima sakyti, vienatiniu neparankumu yra gana paimus, išrašytas visap literų pavidalas. Išsivystę, vienog, kirilijū rašto darbas buvo palengvintas, kadangi jis galėjo pasinaudoti iš ženklių greikiško uncialinio rašto, iš kurio ženklių jis ir pasinaudavo, perkeldamas juos tiesiog, be žymensnių pėmainų, į savo alfabetą, pritaikytą prie slaviškų kalbų skambėjimų. Bet ir išsivystę kirilijū rašto nuopelnai nemaži, kadangi, kaip jau pegerino, taip sakant, pataisė neparankų, sunkiai besidundantį raštą glagolinį raštą. Pataisę pavidalą literų, padarę jas lengviau parašomas, atmetę visus nereikalingus užrašymus sunkinančius rašymą, jis padarė alfabetą daug parankesniu, o tuom pačiu prisidėjo prie jo didesnio išsiplatinimo ir prie išplatinimo slaviškojo kalboj raštų, o drauge su tuom ir pakilimo apsvietimo slaviškų tantų.

Per ilgus laikus vartojimo, kirilinis raštas buvo tris kartus ir tai gana žymiai, pertaisytas. Ant seniausiu kirilijū raštą parašytų rankraščių literos susideda iš tiesių brūkšnių, aiškesnės, rašte nėra nė akcentų, nė sutrumpinimų, nė kitokių ženklų, ypač

gi nėra dar nė jokių poelinių arba viršų pridėtų ženklų; sutrumpinimai yra tik varžuose: Dievo, Christaus, Motinos Dievo ir Šventųjų. Senovę mat raštas taikomas buvo labiausiai prie tikėjimo, užduotės platinimo švietiškų mokslų nieks jam nepaskyrinėjo, kaip tai yra dabar, kadangi ir pats raštų išradėjai, tikriausiai, buvo kunigai, jiems, apart tikėjimo, kitoki reikalai mažai buvo suprantami. Literos rašto buvo didelės ir stovėjo skyriumi nuo viena kitos, nesungijos jungiančiais brūkšneliais. Pradinės ir užvadinimo literos ant senų rankraščių paauskuotos, ant kitų raštų jos padailintos visokių parvų išrašymais. Tą seniausio pavidalo kirilijū raštą vadina *ustavinį raštą*. XIV amžj, drauge su ustavinį raštu, atsirado kitas, smulkesnis, kurio literų pavidalas jau apvaliusis; raštą tą vadina *pustavinį raštą*. Jis atsako greikiškam kursiviniam; literos jo mažesnės, yra daugybė poelinių ir viršų padėtų, taipgi kitokių ženklų. Tuom raštą rašė XV ir XVI šimtmetj.

Ant galo, XV šimtmetj, atsirado ir *greitisis* slaviškas raštas, kuriom rašyti vienog nebuvo lengva dėl daugybės visokių pridėjimų ir įrašymų, vašelių ir kitokių nereikalingų priedų, kurie tik sunkino skaitymą rašto. Tame jau laike, išsivystė viena forma slaviško rašto, taip vadinamas *mažinis greitisis raštas*, kurio literos jungėsi viena su kita pavidalu mazgų ir monogramų; skaityti tą raštą labai sunku.

XX

ISTORIJA IŠRADIMO IR IŠSIDIRBIMO SLAVIŠKO RAŠTO.

Slaviškas raštas yra jauniausiu iš visų iki šiol esančių raštų. Nepaisant ant to, apie laiką jo atsiradimo nėra vienodos nuomonės, kadangi klausimas tas mat dar mokslininkai neįsitaria, esanti gi apie atsiradimą slaviško rašto padavimai neprisideda prie išsiaiškino klausimo, bet išsiaiškino pačios sunkina. Senuose raštuose, užlikusiuose iki šiol, yra tikrai viena žinia apie išradimą slaviško rašto: kad slavišką alfabetą išdirbo krikščionybės platintojai tarp slavų, broliai zokoinikai Kirilas ir Metodijus, kurie tik Kirilas, vardas Metodijus pridėtas tik todėl, kad abu broliai visur darbavosi drauge, todėl ir vardus jų jungia į kravą. Taip vadinamame Pannoniškame apyrašyme gyvenimo Švento Kirilo, parašytam IX šimtmetj, pasakytas, jog užmanius Bizantijos cecorini Mikolai, broliams Kirilui ir Metodijui keliauti į Moraviją mokinti slavus krikščionybės, Konstantinas Filosofas (Kirilas) sudėjo raštą ir juom surašė evangeliją. Toliau, gyvenime Šv. Klemento, parašytame X amžj, pasakytas, jog „Kirilas ir Metodijus, pamatę, jog tarp slavų daug yra tikinčių, o trūksta jiems dvasiško peno, išrado raštą ir išvertė Šventraštį į bulgariską kalbą. Iš lotyniško saltinio, reikia paminėti raštą popiežiaus Jono VIII Moravijos kunigaikščiui Sviatopolkui, raštą 880 metuose, kuriame pasakytas, jog Konstantinas Filosofas yra išradėju slaviško rašto. Kad slaviško rašto išradėju yra Kirilas, paminėta teigti cecionios chronikos Kozmos iš Pragos. Panašios žinios yra teigti iliriskuose ir bulgariskuose saltiniuose. Visuose, vienog, raštuose, kuriuose paminėta apie išradimą slaviško rašto, paminėta tik apie vieną, o tuom tarpu, kaip žinome ir kaip paminėjome jau pirma, slaviški raštai buvo du: kirilinis ir glagolinis. Visi gi tie saltiniai, kuriuose tik paminėtas išradimas slaviško rašto, kalba tik apie vieną, bet nežinia apie ką.

Nėra vienodumo nuomonių ir raštuose vėlesnių rašto tirinėtojų. Vieni mena, bet to neparemia tikrais moksliniais davadais, jog kirilijū raštą išdirbo zokoinikai Kirilas (Konstantinas Filosofas), jo gi mokintinis, Šv. Klementas — glagolinį; kiti vėl mano atbulai, taigi kad glagolinį yra išradėju glagolinio rašto, o Klementas — kirilijū; treči vėl mano, jog kirilijū raštą išdirbo Kirilas, glagolinį gi ne Klementas, bet Šv. Jeronimas, platinęs krikščionybę tarp slavų katalikų. Žodžiu, klausimas, kas išrado vieną ir kitą slavišką raštą, neišrastas, visoki ne vienodi spėjimai tik atitolino išsiaiškino klausimo. Mat ant tikro įspėjimo trūksta reikalingų davadų.

Jau 1785 m. tirinėtojas ir istorikas Dobner išreiškė nuomonę, jog išrastas Šv. Kirilo alfabetas nebuvo kirilinis, nors tą jo vardą praminė, bet glagolinis ir kad apie glagolinį raštą paminėta rašte popiežiaus Jono VIII, rašytame 880 m. Moravijos kunigaikščiui Sviatopolkui. Dobner manė, buk kirilinis raštas išsivystęs vėliau greikiškų zokoinikų, kadangi išsivystė Kirilo glagolinis pašrodė neparanku; už pamatą kiriliniam alfabetui greikiški zokoinikai paėmė greikišką, prie kurio jis pridėjo keletą literų paimtų iš glagolinio rašto. Dobnerio nuomonė apie senumą glagolinio rašto prisilaikė ir tuli kiti rašto tirinėtojai, ypač slavai. Taip, antai, rašto tirinėtojas Linhardt, rašte parašytame 1788 m., stengėsi pertikinti, buk glagolinis raštas likosi išsivystęs V ar VI amžj ir IX amžj Kirilas perdirbo tą pirminį slavišką alfabetą, perdirbo jį ant pavidalo greikiškojo, perėmė iš glagolinio rašto literų vardus ir ženklus tų skambėjimų, kokių truko greikiškame rašte.

Tokią jau nuomonę išreiškė lūzių tirinėtojas Anton. Šitas tirinėtojas manė, buk glagolinis alfabetas išsivystęs iš senesnio, pirminio slavų vartoto rašto, iš slaviškų runų. Darodomy, kad glagolinis raštas yra senesniu už kirilijū, Anton nurodinėjo ant jo literų pavidalo, kurios, pagal jo nuomonę, turi but senesnės už literas kirilijū rašto.

Iki pradžių XIX amžiaus, visi spėjimai apie didesni senumą vieno ar kito slaviško alfabeto buvo vien spėjimais, jie nebuvo paremti nė jokiais moksliniais davadais. Mat, ypač, pradedantį pabusti tautų raštininkai mėgsta darodinėti senumą savo tautos, senumą jos kultūros; tą matom, eikru

(Toliaus, bus.)

Isz visur.

Ant Filipijū salų siautė baltos vėtrės, ypač pietinėje salos Luzon dalyje daug bėdies ir nelaimių pridėjo, prazuvo ir daug žmonių, bet prazuvisų skaitliaus dar nežino. Ant jurių prazuvo ir tulas laivų skaitlius, o tarp jų ir policijos laivas „Lete“ su 35 žmonėmis. Kaimai Gatubig, Tagabirum, Tuvison, Gucedana ir Bulko likosi vėjo kaip šluote nušluoti.

Vienam tik mieste Bakų ant Kaukazo, nuostolius, padarytus laike armeniečių skerdynių, apakaido ant 50 milijonų rubl. Del su naikytų kerosin sėminčių, kaip špaskaito maskoliško izdo ministerija, susimastys ant 100 milijonų rublių metiniai izdo įplaukimai, kadangi apie tiek izdas turėjo įplaukimų iš aktyvios nuo kerosino.

Mieste Berne, Moravijoj, vokiečiai kėlė demonstracijas, norėdami nedaleiti parengti čia „Čekiską universitetą. Čekai kėlė prieštaringus vokiečiams demonstracijas. Užgimė smarkių muštynės, tarp nesikentėčių tautų, kuriose 160 ypatų likosi sužeisti, o tame skaitliuje yra ir tulas skaitlius mirtinai sužeisti.

Atgibenti prie darbo ant Pannoniškio kanalo darbininkai iš prancuziškos valdybos Martinique atsakė lipi ant kranto. Darbininkai teisinai, kad juos melaginoms žinioms suviliojo amerikoniški agentai. Amerikoniška policija neįstengia priversti darbininkus lipi ant kranto.

Maskolijū pargabeno į Odesą kuną Port Arthur užmušto jėmėnoro Kondratenko, kurį laiko už geriausią maskolijū jėmėnora, buvusį Larej su Japonija. Kuną jo palaidos kliostrijoj Aleksandro Nevskio, kur išisai kunai daugelio maskolijū kunigaikščių.

Ant salų Naujų Hebridų, Australijoj, čiabuvis paėmė laivą „Petrel“; jo kapitonas ir 6 jūrininkai, surašiję, įmetė į jūros kaip auką reikimas. Ant aubaudimo čiabuvių atplaukė prancuziškas kariškas laivas „Meurthe“, kurio jūrininkai išdegino kelis čiabuvių kaimus.

Bengalijos gyventojai, angliškose Indijose, nutarė boycotuoti angliškų tavorus ir apskritai angliškoms, nepikyti svetimų tavorų, jeigu juos galima namieje padirbti, nesinaudoti iš svetimačių darbų, jeigu ji gali ir vietiniai žmonės atlikti.

Bretanijos pakrantėse, netoli St. Etienne, Prancuzijoj, nūgruivo į jures 300 metrų kranto, ant kurio buvo daug žvejų namelių. Kiek prie to prazuvo žmonių, nežinia. Nūgruivo į jures kranto žmotai ir aplinkinėse Havre.

Mieste Tokio, Japonijoj, siautė gaisras kareiviskose krautuvėse, kuris išnaikino 20 krautuvė triobų su viskuom, kas jose buvo. Nuostolius gaisro padarytas skaito ant 5 milijonų dolarių. Nuo ko užgimė gaisras, nežinia.

Balandžio ir gegužio mėnesiuose jį metą Maskolijoj buvo 116 pasikėsimų ant gyvasties visokių caro tarnų, iš to skaitliaus: 42 ypatos likosi užmuštos, o 62 sužeistos, 12 ypatų išliko neugautų.

Pereitą savaitę Vengrijos sostinėje, Peszte, universiteto studentai parengė nepilnaklaus Austrijai demonstracijas. Susirėmimai ant gatvių su policija daug žmonių tapo sužeistų.

Činų pakrantėse, netoli Shan-tungo, susidaužė garlaivys „Asien-cho“. Prie to prigribe 15 ypatų, kitus laivo tarnus ir pasażierius išgelbėjo pro šalį plaukianti du garlaivai.

Maskolijos universitetų profesorai reikalauja, kad ir universitetas be apbrėžiavimo būtų priimami ir žydų vaikai. Iki šiol žydų primadavo į universitetus tik 5%.

Finlandijos pakrantėse susimušė du švediški garlaivai, „Njord“ ir „Robert“. Paskutinis paskeno drauge su 20 įgulos jūrininkų.

Pietinėj Afrikaj, buvęs sukury išgriovė turintį 3000 gyventojų miestelį Malensburg. Prazuvo prie to ir tulas žmonių skaitlius.

Pinigų Prekė.

Chiolerai apsiėmė jau teigti Varšavoj ir Lomzj.

Chiolerai apsiėmė jau teigti Varšavoj ir Lomzj.

Nauji Rasztai

Apavaigina Gerimai, ju Pasekimo ir jo apkaravimas. 20 pusl. Spaudinta vokizkoms literoms.

Knygtė, aiškinanti vodingumą svaiginančių gėrymų Prusų lietuviams, gana naudinga. Parašyta ji prusų lietuvių tarme. Išleista prusų pastorių laikraščio „Pagalbos“.

Kur dingsta musu sudeti mokescial. Tizze. 1905 m. 12 pusl.

Veikalėlis tas pirma spausdinosi „Ukininke“, dabar skyrum atmuštas. Ka apasro, tą geriausiai rodo užvadinimas. Raštelis gana naudingas lietuviams.

Muraviovas Korikas ir jo testamontas. Atimtinai 40 metiniu sukaktuviu.

Veikalėlis tas tilpo pirma „Ukininke“, dabar skyrum atmuštas. Telpa jame aprašymas svarbesnių darbų Lietuvių žinomo Lietuvos budelio, Muraviovo Koriko, laike sulenkų maisto 1868 m. ir jo siekij. Raštelis vertas perskaitymo.

Saventojo caro valdžia, jos organizacija ir tiesos. Perspaudinta iz „Ukininke“. Tizze. 1905 m. 15 pusl.

Čia trumpai, bet suprantamai aiškinamas visas Maskolijos sudėdymas, saualia rando ir rando tarnų, išrodyta, kaip valdžia spaudžia žmonis, išnaudoja visą kraštą, atiduoda jį išnaudojimui valdžios tarnų.

Valdžiai spanda leidus. Perspaudinta iz „Ukininke“. Tizze. 1905 m. 15 pusl.

Aiškinamas čia priežastys, kurių dėl maskolijū valdžia sugrąžino lietuviams išpleštą spaudą ir pasekmės to leidimo. Autorius nurodo, kad leidis spaudą, paliove iškeidinę užbrėžiusie kunigų išleidžiami laikraščiai, kas rodo, kad kunigai pasigandina tokią spaudą, kokia yra Maskolijoj, taigi kad jiems jau nerupi kitoki, svarbesni už spaudą lietuvių reikalai. Toliau autorius nurodo, kad atsiradus laikraščiams Lietuvoj, sumatėjo skaitlius sandarininkų užbrėžinių laikraščių. Paibaigę peržiūrėti lietuviškų laikraščius, išleidžiamus po cenzūros globa.

Sonetas ant vieno balso (barito) no arba mezosoprano (su forte) jono. Muzika Juozapo Naujalo. Op. 9. Izleido savo lezoms autorius.

Yra tai sonetas, ar daina. Žodžiai Margalio, muzika Naujalo. Apart dainos melodijos, yra ir akompanijmentas ant fortepiono. Melodija lengva, todėl gali but vartojama ir merginų susipažinimui su natoms, kad ir be fortepiono; kadangi galima juo dainuoti ir be akompanijmento. Veikalas dedikuotas kun. Januševičiui.

Svietu degimas.

Astronomiškas šikas FELIKS EREER. (Pabaiga).

Vienog apart tuo, yra da ir kitas mokslininkas išaiškina, butent kad padangėse yra saulės, aplink kurias kitos didelės saulės, atslausios ir tamsios, sukasi. Šitas labai reguliariškai besimainančios saulės vadina ir „Algoi žvaigždė“, kadangi šviesos yvairiavimas Algoi, žvaigždės B, žvaigždės „Perseus“, nuo tokios aplinkos, kaip besimainančios tamsios saulės paėma. Tai yra dvilypės žvaigždės! Prie kitų žvaigždžių priguli ir Mira, stebėtiniausia, žvaigždė „Cetus“, kurios perios duenas 33% dienas apima ir kurios raudona šviesa nuo antro laipsnio dydžio net iki deivinto dydžio pasimazina ir paskui vėl povaliai pasididina. Apart kitų, yra da ir trečias budas išaiškino nevienodumo sviesos didumo tų stovinčių žvaigždžių, kurių vietos fizikaliskai ar spektroskopu tapo atrastos, butent šita, kad aplink tas saules besikreijanti meteoritų spiečiai jas užtemdė, ir kad šviesos yvairiavimai nuo labai didžio susijopimo dviejų šikrto didumo ir skirtingi prieš viens kitą stovinčių kosmiškų kunų paėma.

Kitų naujų žvaigždžių atsiradimus, kur tikrai svietų degimai įvyko, reikia visai kitokiu keliu išaiškinti. Ypatyngas spektras Novos 1866 m. žvaigždės „Corona borealis“, arba da aiškiau Novos 1876 m. žvaigždės „Cygnus“, parodė gana aiškiai, kad ten du svietai susimušė buvo, ar kad bėgalo didelio apemio kosmišką masą buvo ant jų atbėsusios saulės užkurtis. Per užkurtimą to kosmiško kuno tapo lukėtas atslausios saulės pramuštas ir iš saulės vidurių pradėjo su neišpasakytu smarkumu žeraičioti „magma“ laukan veržtis, kuri baltą žerėjimą su visais jo apsiėmimais pagimė, apie ką mums spektroskopas paspasakojė. Jeigu gi ant to atslausios saulės jau šiočia-tokia gyvybė vystėsi, tai buvo katastrofa žvaigdyne „Corona borealis“ tik.

ra svieto pabaiga, nes suprantamas dalykas, kad ten neiliko nė jokia gyvybė, kone viskas tapo į dulkes pavirsta.

1892 m. buvo žvaigdyne „Auriga“ teigti du kosmiški kunai besisukant, apie ką mums spektroskopas paspasakojė. Nėgana to: spektroskopas paspasakojė, kad ten svetima saulė į tą saulės sistemą, su greitumu 90—100 mylių į sekundą buvo įlėkus ir per sutrenkimą saulę ir planetas į garį ir miglas pavertusi.

Seeliger — Muenchene, mėgino 1893 m. katastrofos baisumą sumatinti, aiškindamas, kad netikėtai saulė savo kelionėje po dausus į debesį kosmiškų dulkių išsiskaldė ir su greitumu 1000 kilometrų sekundoj, per tai meteoritų debesį judinosi. Besimaužama su kietoms medegoms to meteoritų debesio, pagimė tokį didelį karštį, kuris viską į garį ir planetarišką miglą pavertė, arba, jeigu saulė ir ne visų į garį pavertė, tai visgi tapo ji to debesio baltais samazinta ir jos išveidė baltais tapo sudarkytas. Bet debesis liko si miglas perkeistas, kuriame pavidale jis paskui saulę apsiutė.

Šitokį pat išsivystijimo norėjo ir prie „Perseus katastrofos“ 1901 m. pritaikyti. Vienok su šiais išsivystijimais ne buvo galima pakaktinai visų tuomet įvykių apsiėmimui išaiškinti, už tai reikėjo kiti griebtis, tiesinesnio. Mokslininkas M. V. Meyer ir kiti išaiškino jį šiteip: užsibėgimas to „naujos žvaigždės“ įvyko nuo susimušimo dviejų didelių kosmiškų kunų. Vienas kosmiškas kunas su greitumu 900—1100 kilometrų sekundoj ant antro kuno, teturindai tikai 20—46 kilometrų sekundoj greitumo (sprendžiant iš pasikreipimo jo calciumo linijų spektre) nupuolė, ir tokiu būdu visą svietį sistemą į garį pavertė.

Da kiti astronomai bandė tą svietį degimą pagal Wilsingio hipotezę išaiškinti. Sulyg šitos hipotezės reikia manyti, kad „naujos žvaigždės“ yra dvilypės žvaigždės su labai ekscentrišku apilinkėjimu. Del didžio susiartinimo abiejų žvaigždžių, įvyko labai didelis žvaigždarinis pritraukimas, per ką žvaigždės viduriuose labai dideli triniai užgimė, kurie žvaigždės ploną lukštą sudraskė ir tokiu būdu jos užsibėgimą įvykdė.

Mokslininkas Lohse — Potsdame, paskutiniame laike mėgino svietų degimą savitaiškai išaiškinti. Sulyg jo teorijos: „per atbėsimą iš žeraičiotį garų susidandantį švietinio kosmiško kuno, su laiku toki atmosferos sluogsnis pasidaro, kuris šviesą taip labai sumazina, kad žvaigždė mažai nuo žemės bematoma, arba kai-kuriuose atsitikimose ir visai nematoma. Kada kunas, išduodantis šilumą, tokį atbėsimą laipsni paskieia, kuris reikalingas susijungimui chemiškų elementariškų medgų, iš kurų nemazda dalis viso kuno susideda, užgims, per susijungimą tų elementariškų medgų (pvz. hydrogeno ir oxygeno), ypatingai didis šviesos ir šilumos pasididimas, nuo ko žvaigždė ilgiau ar trumpiau padangėse švies. — Šitas išsivystijimas yra taip vadinama „eksplozijos teirija“, bandoma su šita teirija ir saulės protuberancų išaiškinti.

Šitoks yra žvaigždinis svietų besivystymas! Jie gimsta iš medegos miglų pavidalo, buva jaunystės žydyjime, sėsta, ir nukarę, vėl persikeičia į tą pačią miglą, iš kurios užgimė. Ir kosmiški kunai, pergyvenę savo amžj, pavirsta į dulkes, lygių kaip ir mes, idant iš jų dulkių gamta tobulesnis, gražesnis svietus galėtų pagimdyti. Mat nieko nėra gamtos amžino, nesimainančio, kiekvienas gamtoje esąs individas turi savo pradžių ir pabaigą.

Kada mes tykių, žvaigždėtojų, gražioj naktij į lauką išeiname, ir mes žvaigždės su savo šviesa maloniai, mieliai sveikina, mums rodo, kad ten artybėje tų blizgančių žvaigždžių geriau gyventi, ir kad ten kur-kas ramiau yra negu ant mūsų vargingos žemės, kančių užkampio vietoje.

Vienog, jeigu mes visi mokėtume žvaigždėse skaityti, jeigu visi žmonės mokėtų įpaslaptingą višatos dirbtuvę įžvelgti — jie atrastų, kad ir ten padangės tas-pats gamtos įstatymas viešpatauja kaip ir ant mūsų planetos. Ir tie dausot teip maloniai žibanti kosmiški kunai gema „kančiose“ ir miršta baltiausiosiomis, mirties trukčiojimuose, o ne vien jie teip gema ir miršta, bet ir visi ant jų esanti gyvanti. Ir kosmiškų kunų laukia mirtis lygiai kaip ir žmogų, ant kurio ji kai-kada visai netikėtai tie žaibas iš giedro dangaus užžina.

Apmastę šitas baltias katastrofas, svietų degimus, pamatėme aiškiausiai, kokią menką svarbą turi visa svietų sistema, net didesnę už musikę, su gal milijonų milijonais gyvybių ir gal daug augštesni stovintia kultura ir išsivystymu. Bet visame gamtos besivystyme

matome vieną — špykius begalinio rato įteriant, kad ratas nesustotų, nesukliūtų. Tūkstantčius tas vienas gaudina, bet tiems, kurie akylai į jos darbus tēmija, tas yra „tvėreju gyvybės“, ne pūčiu, bet goriausiu draugu, geriausiu visos gyvybės geradarui — tai yra mirtis nepermaldaus, be kurios jokios gyvybės, jokios tolynžygystės, jokio besivystymo višatoje nebūtų!

Vertė J. Ilgaudas.

Vietines Žinios.

Pereitos nedėlios dieną, ant kertės Polk ir Clark st., elektriskasis karas Wentworth linijos pervaziavo 8 metų vaiką, Carmine Serritella, italijonį ir sutriuškino jam galvą. Gyvenanti čia italijonai norėjo mormonų lyntuoti, bet subėgę policistai kaip teip įdokusius italijonius nuramino, vienus perkabinėjimai, kitus gi su knipelij pagelbė.

Pereitą vasarą Chicagoj pasi-mirė 6889 ypatos. Daugiausiai mirčių, nes 1466, buvo nuo pilvo ir žarnų uždegimo. Pereitą mėnesį pasimirė 2101, kuriame tik skaitliuje buvo 1174 vyriškiai ir 927 moterys. Daugiausiai mirčių, nes 451, buvo teigpi nuo žarnų uždegimo.

Gyvenanti pas savo draugę 27 metų moteris, A. Homan, su mieriu nusizudyti, prileido į kambarį garo, ir ant rytojaus rado ją jau ne gyvą. Mat porą dienų atgal apledo ją jos vyras ir su vaikais nuo jos pasitraukė.

Prezidentas Chicago universiteto, Harper, miršta, nors jį visoki stebuklingi daktarai gana ramiai, susidami sveikata. Po paskutinė daktarų operacijai viltys ant išgyjimo su visu išnyko. Harper serga pilvo vėžiu.

Pačio klerkas Henry Tarnley, atėjęs pas savo persikyrusią pačią pn. 3242 Wabash ave., paleido į ją šuvį ir tikėdamas, kad ją užmušė, kitą šuvį paleido sau į smilkinį ir atliko ant vietos. Jo pati pašauta ne pavojingai į galvą.

Detektyvai susėstavo policistų Guimbange už slėpimo lošimose ir išnaudojimą mėgstantį lošti. Policistų vienok pareiga naikinti blogą, o ne slėpti keną nors blogus darbus.

Kadangi žydų apgyventuose distriktuose gyvenimai žydų tušti, jų savininkai sėdi sinagogose, tai kad tuos tuščius gyvenimus apsaugoti nuo vagilių, policija areštuoja kiekvieną nužvelgtiną žmogų.

Pereitos savaitės petytytoj gyvenanti Chicagoj žydai, kurių yra čia su viršum 100000 galvų, apvaikščiojo naujų metų šventę, arba, kaip tą Lietuvoj vadina, neštines.

Žodynas jan gatavas.

Didžiausias, Geriausias ir Reikalingiausias Knyga Angliškais ir Lietuviškais Kalbų.

Nuo seniai laukiama knyga dabar Angliškais ir Lietuviškais Kalbų duona yra gatava. Išskirti turėjome tikai pirmąją (Lietuviškai-Anglišką) dalį; dabargi jau turime gatavą ir antrąją šios knygos dalį (Angliškai-Lietuvišką). Ši knyga yra dabar gaunama po viena dalį skyrum, ir abi dalys vienoje knygoje.

Pirma Dalis Lietuviškai-Anglišką, 382 puslapiai, audimo aparas, sidabrinės literos ant nugars. \$2.00

Metal kančių.

Ponas Steponas Lorko, vaibas, apsigyvenęs p. 203 Chestnut gat., Johnstowne, Pa., noria sutinka, idant jo palidijimas būtų pagarsintas visuose laikraščiuose. Ilgus metus sirgo jis biauia viduriu, ir jam jau sakė, kad jo liga nėra išgydoma; šitai jis tikėjo, kol nepradėjo vartoti Trinerio Amerikoniškojo Elikso Kartiojo Vyno. Praėjo kiek laiko kol išgydė, bet išgydymas buvo tikras ir pasilekantis. Galime užtikrinti, jog kitas vaistas atneš naudą kožiems viduriams, jei vartoti pagal duotus pavadavimus. Išvais kuogeriausias vidurius, sureguliuos veikmę tulzino skyčiaus, sustiprins raumenis skilvio ir vidurių ir gromolijom padaris gamtišku ir pilnu. Tas gi padaro kraują grynu ir apstingiu, kuną sveiku ir stiprum. Nedėkite niekaip pirmųjų apsigyvenimo ligos: netekimą valgomu, bet tuojus pradėkite vartoti Trinerio Amerikoniškąjį Eliką: syra Kartiojo Vyno. Jis jus išgydys. Gausimas visose aptiekose arba pas patį pabrūktą Jozapą Trinerį, 799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Gramatika

ANGLISZKOS KALBOS

su ištartimu kiekvieno žodžio lietuviškai — sekancijai: snow (sno), anegras, know (no), finoti, leaf (lyf), lapas ir t. t. Knyga apdaryta, 174 puslapiai, su pristatimu \$1.25. Pinigus yra geriausiai patsistai per „Postal Money Order“ ant šio adreso:

P. Mikolainis,

Box 15, Station D., New York.

Pajieszkolmai.

Pajieszkolmai savo Petro Bertanauks Kauno gub., Raseinu pav., kaime Raseinu, apie 5 metus kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas teikia duoti šia adresu:

Veronika Bertanauks,

4510 S. Paulina st., Chicago, Ill.

(X-6)

J. Jonas Motiejus (John Mattison) gyvenęs po nr. 407 Collinsville ave. East St. Louis, Ill. tegul tuojus atsiakaukia „Lietuvos“ redakcijai, nes jo prova yra gatava ant leklauymo. Kas šino jo dabartinį adresą tegul duoda šine „Lietuvos“ redakcijai.

Pajieszkolmai Jozapą Venekaus, Kauno gub., Raseinu pav., Pajurio vol., Žvinko parap., Kibirkaziu sod., 4 metus kaip Amerikoje: turiu prie jo labai svarbų reikala. Jis pats ar kas kitas teikia duoti šia adresu:

Jonas Giga,

Box 97, Oglesby, Ill.

Pajieszkolmai savo draugo Raulo Altkonio, Vilniaus gub., Traku pav., Onutskiu vol., Saminku kaime, 9 metus agal gyvena Nashua, N. H. Jis pats ar kas kitas teikia duoti šia adresu:

T. Bakanauskas,

45 High st., Nashua, N. H.

Pajieszkolmai savo svergerio Pijusio Paskeviciaus, Suvailu gub., Vilkaviskio par., Pajonių km. ir kaime, gyvena pirmiau 73 N. 4th st., Brooklyn, N. Y. Jis pats ar kas kitas teikia duoti šia adresu:

J. J. Kurtinaitis,

Box 143, Cleum, Wash.

Pajieszkolmai savo svergerio Vincento Vabalio, Suvailu gub., Selnu pav., Sevenaberio gm. ir parap., Nemasu sodos, tika laika jis gyvena Chicagoje, Ill. Jis pats ar kas kitas teikia duoti šia adresu:

Vincentas Čepanaitis,

1713 Edward st., S. S. Pittsburg, Pa.

Reikalauja 2000 vyru mieste ir iš miesto. Darbai fabrikuose, kastynose, giriose, ant geležinkelio ir prie aikštų. Kelionė iš Chicago iki vietos darbo dyka. Telpi reikalauja 2000 darbininku vietas: Wash., Oreg. ir Calif. Ten žmonės nera, sveikata yra darbas per apsigyvenimo metus. Mokesiai ant dienos nuo \$2.35 iki \$3.50. Darbai fabrikuose, giriose ir prie geležinkelio.

Kelionės kasdien košm iš Chicago 333.00. Tena teipgi galima gauti nuo rando dešimta 100 kiaušienės. Lietuviškas agentas

A. Lucas,

609 Milwaukee av., Chicago, Ill.

(X-27)

Ku kraucevis ir noriu gauti darba: reikalaujanti kraucevis teskreipia adresu: T. Lesinski, c/o Mr. Hoyt, Oyster Bay, N. Y.

Pigiai ant pardavimo visi naminiai rakandai: stalai, kedės, lovos visi kukniskai ir viskas kas tik prie namu reikalauja ant ufkaiymo fiktos smelnyos. Atsiakaukite pas

Mikola Lubarski,

701 S. Union st. 1 floors, Chicago, Ill.

(X-13)

Pigiai ant pardavimo 3 pcentu murtinamas namas su lotu. Namas su sutoru ant 4 kaminių ir didelia tvartas. Preke \$7000. Turi buti tuojus parduotas. Atsiakaukite pas Henry J. Leway 3111 S. Halsted st., 3 pcentas, užpakalyje.

Dovana ant trumpo laiko. \$2.00 vertas, dabar už \$1.00. Knyga medicinaliu turinti 200 puslapiu, formetas 6x9.

Aprašyta su virsu 100 ligu su 85 pavelskiais. Receptai yra parasyti Lotyniskai, Lietuviškai, Angliškai ir Vokietiskai. Aprašo kaip valkinti lazdelinkini margina, merginai vaikina. Kad daryti kad graži pastumti.

Zenotems pasargos kaip sveikus vaistas užsiginti. Ta knyga turinama daug pigiau užduosy, nes ten yra pasargos kaip apsaugoti nuo limpančiu ligu, ir apsaugos kaip išgydyti. Privato je ka komas tureti. Pu trumpam laikui ji parsiuoda po \$2.50, todel pasikubinkiti ja nesipirkti. Adresuokite: pas

M. Getich,

37 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

Dabar yrra laikas

intis uz vaisbos ir rinkti vaisius rudenines pirklybos, kaipo ir prisiruoszi prie szventinio laiko.

Jokiame metų laike negali pirklys teip umai panaudoti savo pinigų, kaip dabar ir toliau lyg Kalėdų, kuomet maži pinigai yra pajiega iš prieštasties šito umo veikimo.

Apsimilyk šiądien ir uždėk sau vaisybą: pasirodavyk su mumis kaip tą padaryti su mažais pinigais; mūsų roda ir daugelio metų prityrimas šiuose dalykuose už paklausimą be vieno cento kaštų tau; rašyk pas mus apie tai dabar.

LYON BROTHERS,

Geriausie Aplamiški Pardavėjai Visokių Abelnų Tavorų Amerikoje.

Madison, Market ir Monroe ul., Chicago, Ill.

(Dep. A. 1.)

Dr. Karolis Butkevicia,

Tikras lietuvis, specialistas, gydo visokias užsienėjusias ligas. Laiko ofisą mano aptiekioje kasdieną nuo 2 iki 6 valandų po pietų.

The Red Cross Pharmacy, pirmiau Glaco,

4556 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Po nauja užveida viskas nauja. Vaistai švieži, prekės žemiausios, receptai už pusę prekės. Trejos-devynerios ką tik pargabintos iš Lietuvos.

Jonas Borowskis, aptiekorius,

THE RED CROSS PHARMACY.

NUO SKILVIO.

NUO PLAUCIŲ.

NUO KEPENŲ.

DR. JEAN SIRROM,

Del dzeimio pagydimų savo trimis vaistais, yra dabar tankel vadinamas

SĄIMYNIŠKŲ DAKTARAS.

Gali užduoti pinigų, kuriuos išmoktumai daktarui, išmėgdamas jojo vaistus: o jei sykį juos pametęsi, pamylėsi juos už jį gėrį, kurį jie tau padarė. Jie yra pripažinti ir vartojami daktarų ligonbučiuose perimę po visą svietą.

DR. JEAN SIRROMO SKILVIO STIPRINTOJAS yra tikras ir neapsiriktas vaistas nuo Dyspepsijos, Negromolijos, Užsienėjusios Žvėlymos, Galvėsaudies, Abėno Nusiėlimo ir visų Sėgėlimo Šėdės, klijandų nuo nereguliarinio ir besaikinio valgyimo.

DR. JEAN SIRROMO PLAUCIŲ STIPRINTOJAS yra pilnai užtikrinamas išgydymo šilpų plaučių, Šilėlinės, Bronchito, Ūsiuos, ar bilė kokios Plaučių ligos. Yra tai tikras vaistas nuo Kosulio, Peršalimo ir t. t.

DR. JEAN SIRROMO KEPENŲ STIPRINTOJAS gultinai išgydys arliausius ateliktikus įsienėjusio Užkietimo Vidurių, Vangių ar Nevėlikandį Kepenų, Vėlymų, Drugi, Gėltę ir t. t. Jis išgydys visus nereguliariskumus, paimčius nuo Nevėikos Kepenų.

Prekė košmą \$1.00 už bonką, arba šėlios bonkos už \$5.00. Gali užsisakyti po 3 bonki košm, ar kaip tau patinka, padarymai šėlių bonkų, kurios tau ateis tik \$5.00 už šėlios bonkas. Šiandien košm adresu aplaikius Expresso ar paštos piniginių prysakę. Dabok ant šėlios, užpausto ant kamščio. Be jo nėra tikras.

MORRIS FORST and CO., PITTSBURG, PA.

Pardavėjai ant Suvienytų Valstijų ir Kanados.

PREKYSTE.

Aukštinis ir Sėdėlinis Tavorų, visokių muzikinių instrumentų.

gromatomis dukuojamų mašinelių, ir kitokių tavorų.

Košmą kuris ateis už 2 centus markę, prisiėsiu

Naują lietuvišką Katalikų dykai. Kuriam yra šim-

tai visokių daktų paveikslai ir prekės,

iš kurio matysi jog mano tavorai pirmos

klasos, o prekės prieinamausios.

Apteliamus atlieku greitai, ir išsiun-

čiu į visus Amerikos miestus. Adresai:

M. J. DAMIJONAITIS,

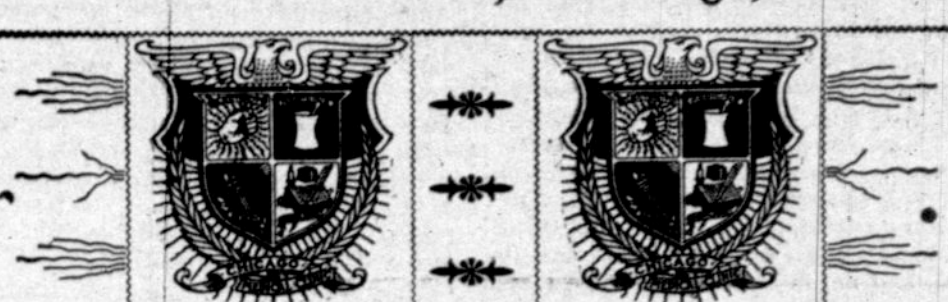
3108 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Pasirodavyk su Lietuviszku Daktaru

pas

Chicago Medical Clinic

344 So. State St., Chicago, Ill.

Silpni, Nerviszki ir Serganti Vyrai.

Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirmą, mes gvarantuojam nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetį, truksta ukvatos, greitai palistantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigęstantis, nespakainas ir užerzinantis?

Ar atmintis prasta, lenki draugiją, truksta energijos ir sveikatos, turi juodus paakius, pučkus, plėmus ar kokius nors praturkimus ant skuros, nemorališkus sapnus, nubėgimus sėklos, patrotytą vyriškumą, lytišką nusilpnėjimą, neišsivysčiusias ar šaltas privatiskas dalis, nusistojimą šlapume palaikius per naktį, skausmą strėnos, inkstų ar puslės ligą, Puletekį, Pasididinimą Gyslių ar Užakimą Varpos?

Jeigu turi, mes gvarantuosim amžiną ir užtikrinantį išgydymą, jeigu mes rasime kad tavo liga yra išgydoma. Kožna peršikada vedusiam gyvenime bus prašalinta. Rašyk pas mus prašydamas klausymo lakošto. Ligoniniai yra gydomi su didžiausiu pasisekimu per laiškus. Gyduoles siunčiame be atkreipimo atydos, po visas dalis pasaulės.

Raszk klausymo lakošto ir gausi rodą.

Ofisas atidarytas košmą dieną nuo 10 rto iki 4 po pietų ir vėl nuo 6 iki 7 vakare. Nedėliam ir šventadienim nuo 10 iki 12.

Chicago Medical Clinic,

344 S. State Street, arti Harrison ul.,

CHICAGO, ILL.

Lietuviszka Aparatu Dirbtuve.

Užduotis: Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirmą, mes gvarantuojam nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetį, truksta ukvatos, greitai palistantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigęstantis, nespakainas ir užerzinantis?

Ar atmintis prasta, lenki draugiją, truksta energijos ir sveikatos, turi juodus paakius, pučkus, plėmus ar kokius nors praturkimus ant skuros, nemorališkus sapnus, nubėgimus sėklos, patrotytą vyriškumą, lytišką nusilpnėjimą, neišsivysčiusias ar šaltas privatiskas dalis, nusistojimą šlapume palaikius per naktį, skausmą strėnos, inkstų ar puslės ligą, Puletekį, Pasididinimą Gyslių ar Užakimą Varpos?

Jeigu turi, mes gvarantuosim amžiną ir užtikrinantį išgydymą, jeigu mes rasime kad tavo liga yra išgydoma. Kožna peršikada vedusiam gyvenime bus prašalinta. Rašyk pas mus prašydamas klausymo lakošto. Ligoniniai yra gydomi su didžiausiu pasisekimu per laiškus. Gyduoles siunčiame be atkreipimo atydos, po visas dalis pasaulės.

Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirmą, mes gvarantuojam nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetį, truksta ukvatos, greitai palistantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigęstantis, nespakainas ir užerzinantis?

Ar atmintis prasta, lenki draugiją, truksta energijos ir sveikatos, turi juodus paakius, pučkus, plėmus ar kokius nors praturkimus ant skuros, nemorališkus sapnus, nubėgimus sėklos, patrotytą vyriškumą, lytišką nusilpnėjimą, neišsivysčiusias ar šaltas privatiskas dalis, nusistojimą šlapume palaikius per naktį, skausmą strėnos, inkstų ar puslės ligą, Puletekį, Pasididinimą Gyslių ar Užakimą Varpos?

Jeigu turi, mes gvarantuosim amžiną ir užtikrinantį išgydymą, jeigu mes rasime kad tavo liga yra išgydoma. Kožna peršikada vedusiam gyvenime bus prašalinta. Rašyk pas mus prašydamas klausymo lakošto. Ligoniniai yra gydomi su didžiausiu pasisekimu per laiškus. Gyduoles siunčiame be atkreipimo atydos, po visas dalis pasaulės.

Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirmą, mes gvarantuojam nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetį, truksta ukvatos, greitai palistantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigęstantis, nespakainas ir užerzinantis?

Ar atmintis prasta, lenki draugiją, truksta energijos ir sveikatos, turi juodus paakius, pučkus, plėmus ar kokius nors praturkimus ant skuros, nemorališkus sapnus, nubėgimus sėklos, patrotytą vyriškumą, lytišką nusilpnėjimą, neišsivysčiusias ar šaltas privatiskas dalis, nusistojimą šlapume palaikius per naktį, skausmą strėnos, inkstų ar puslės ligą, Puletekį, Pasididinimą Gyslių ar Užakimą Varpos?

Jeigu turi, mes gvarantuosim amžiną ir užtikrinantį išgydymą, jeigu mes rasime kad tavo liga yra išgydoma. Kožna peršikada vedusiam gyvenime bus prašalinta. Rašyk pas mus prašydamas klausymo lakošto. Ligoniniai yra gydomi su didžiausiu pasisekimu per laiškus. Gyduoles siunčiame be atkreipimo atydos, po visas dalis pasaulės.

Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirmą, mes gvarantuojam nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetį, truksta ukvatos, greitai palistantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigęstantis, nespakainas ir užerzinantis?